

Posam. štev. Din 1.—, četrtkova in sobotna številka Din 2.— :-

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven nedelj in praznikov, ob 18. uri z datumom naslednjega dne. Stane mesečno po pošti D 18.—, za inozemstvo D 26.—, dostavljen na dom Din 19.—, na izkaznice Din 18.—.

„NARODNI LIST“ (četrtkova štev. „Tabora“) se naroča kot tednik in stane mesečno 3 Din, četrtletno 8 Din, polletno 16 Din, celoletno 32.— Din.

Naročnina se plačuje v naprej.

Knjižnica liceja

Ljubljana

TABOR

(NARODNI LIST)

Posam. štev. Din 1.—, četrtkova in sobotna številka Din 2.— :-

UREDNIŠTVO „Tabora“ in „Narodnega lista“ je v Mariboru, Jurčičeva ulica 4, I. nadstropje. — Telefon interurban številka 276. — Rokopisi se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4, priležje desno. — Telefon št. 24. SHS poštno-ček. račun za „Tabor“ 11.787, za „Narodni list“ 12.853.

Na naročila brez denarja se ne ozira. Inzeratne cene po dogovoru.

Leto: V. (III).

Maribor, četrtek 14. februarja 1924.

Štev: 37 (7).

Dr. V. Kukovec:

Ob priliki politične šole v Mariboru.

Meseca avgusta sem na tem mestu zapisal mnenje, ki takrat ni šlo vsem v glavo, da morajo narodnjaki računati z dejanskim stanjem in začeti graditi vse od spodaj in zlasti ustvarjati v idejni smeri najboljšo podlago za pozitivno domačo politiko. Ko so se te dni sestali v Mariboru mladi možje iz vseh krajev mariborske oblasti v politično šolo, je v drugi obliki prodrlo prepričanje, katero sem imel jaz namen izraziti meseca avgusta. Prave ideje ne zmagajo takrat, ko so na podlagi istih izvoljene večine za ljudska zastopstva, ampak se je vsaki-krat položil temelj za konečno zmago že mnogo poprej, takrat namreč, ko so posamezni misleci še norazumevani, preganjani in često zaničevani gojili idejno stran problemov, in skušali za nje pridobiti pristaje med narodom. Možnost zmage delavske stranke v Avstriji se je pripravljala že takrat, ko je dr. Adler še brez socialističnega poslanskega kluba s svojimi redkimi sodrujki oral jedino. Macdonald ni zmagal sedaj, ko je med angleškim in francoskim narodom nastala kljub medsebojnemu prijateljstvu nepetost glede zunanje politike. Zmaga je bila v temeljih zajamčena v politiki tega moza z desetletnim marljivim delom, ko je mogel trezno angleško ljudstvo pridobiti za idejo pravice, kakor si jo je on zamislil.

Če pogledamo nazaj v domačo slovensko zgodovino, živijo še priče, da je zmagala v Sloveniji klerikalna stranka v resnici takrat, ko je pripravila s podrobnim delom med narodom na vseh poljih zmago pri volitvah za kranjski deželni zbor, ki se ga danes še komaj kdo spominja. Tudi za lanske volitve v narodno skupščino se ni položil za neverjetno zmago klerikalizma v mariborski oblasti temelj še le pri teh volitvah, ampak že s porazom kerikalcev ob priliki volitev v ustavotvorno skupščino 28. nov. 1920. Takrat so prišli voditelji te stranke do zavesti, da za njih ni večjega vprašanja, nego z neumornim delom med narodom pripraviti zmago pri prihodnjih volitvah, četudi je to delo bilo razdiralno delo nasproti prej tudi iz te strani priznanem načelu jugoslovanskega narodnega edinstva.

Če so sedaj krenili narodni krogi po našem porazu na pot spoznanja, da se mora od doli in na široko pripraviti bodoča temeljita zmaga narodne misli, krenili so na pravo pot. Politična šola v znamenju zasiguranja prave politične kulture v mariborski oblasti je morebiti zdaj malo opažena, zdi se mi pa, da preveč tu zbrano mladino isti duh solidnih ciljev, ki je tudi drugod in v drugih dobah bil porok za zmago prave misli.

Borba za notranjo konsolidacijo jugoslovenskega naroda še ni končana, akoravno je že znatno napredovala. Za nas v mariborski oblasti danes ni večjega cilja, nego dati samoupravi, za kojoj so volitve pred duri, potrebni povdarek, da se trčevlavi v vsi možni popolnosti in je zato razumljivo, da je politična šola te dni v Mariboru posvetila temu predmetu veliko pozornost. Mi vemo, da je ta zadeva za nas vprašanje napredka in zmage prave narodne misli ob severni slovenski meji in se ne damo motiti od omahljivosti onih, ki so naravnost poklicani, da v zmago oblastne samouprave in javne uprave verujejo in jo pripravljajo. Poglobitev splošnega političnega znanja, ki je danes nujnejše potrebna nego kdaj, priprava za delo na po-

„Reška influenza“ Ninčiča in Pašiča.

Razprava o reški pogodbi zopet odložena. — Naša vlada zaprosila za podaljšanje ratifikacijske dobe.

BEOGRAD, 13. febr. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine je pričela ob 10. uri. Pri čitanju zapisnika se je pritožil posl. Vilder, da včeraj ni dobil besede. S tem je predsednik kršil poslovnik. Poslanec zahteva, da skupščina dožene nepravilnosti v odseku za reško pogodbo in vrne poročilo odseku. Predsednik da predlog na glasovanje, večina ga odkloni. Posl. Sečarov zahteva poasnila v zadevi izvajanja agrarne reforme v Vojvodini. Minister Simonović izjavi, da 4-letne zakupne dobe ne bo podaljšal, ker bo skupščina imela priliko še v tem zasedanju glasovati o zakonskem načrtu o razlastitvi veleposostev. Trenutno razpravlja agrarni odsek o agrarni reformi v Dalmaciji. Ob prehodu na dnevni red izjavi predsednik, da je dobil od Ninčiča poročilo, da še ni zdrav in se ne more seje udeležiti, vsled česar pravi, da

se odloži razprava o reški pogodbi, ki bi morala danes priti na vrsto. Burni klici: sploh nočemo o tem razpravljati. Skupščina z večino sprejme predlog, da se razprava odgodi. V nadaljevanju razprave o proračunu govori demokrat Joca Trifunović, Mr. Škulj in Bunjevac Rajić.

BEOGRAD, 13. febr. Vest o bolezni Ninčiča v zvezi z odgoditvijo razprave o reški pogodbi vzbuja v parlamentarnih krogih najrazličnejše komentarje. Govori se, da je naša vlada že zaprosila v Rimu za podaljšanje ratifikacijske dobe. Govori se tudi, da bo vlada pred debato o konvencijah, ki bo najbrže v soboto, še iznesla senzacionalna razkritja. Novi list »Beograd« izve, da bo Italija dala po 100.000 lir posojila Rumuniji, Poljski in Jugoslaviji, da bi tako stopila v intimnejše zveze z Malo antanto.

Radičevci so koncedirali mandat dr. Ribaru.

Zagreb, 13. februarja. Med bivanjem Radičevih zastopnikov v Beogradu se je zgodil sledeči značilen dogodek: Gospoda Maček in Krnjević sta izjavila demokratom, da je njuna stranka pripravljena prepustiti sporni virovitički

mandat dr. Ribarju. Izjavila sta tudi v navzočnosti predsednika parlamenta gospodu Davidoviću, da je Ribarjeva pritožba proti tamošnjemu volilnemu izidu upravičena in utemeljena.

Popolna likvidacija pokrajinske uprave v Zagrebu.

Veliki župani nastopajo.

ZAGREB, 13. febr. »Novosti« pišejo, da je likvidacija pokrajinske uprave za Hrvatsko in Slavonijo že popolnoma gotova stvar. Novi veliki župan osiješki dr. Gabrek je včeraj že nastopil

službo v osiješki oblasti. Danes ali jutri prevzamejo svoja mesta veliki župani v Karlovcu in Sremu, dočim bo dosežani namestnik dr. Cimić že v nedeljo prevzel agende zagrebske oblasne uprave.

Italijansko-jugoslov. reška komisija na delu.

RIM, 13. febr. Na Reko so dospeli skoraj vsi člani italijanske in jugoslovanske delegacije, da izvedejo določbe pogodbe o Reki. Včeraj se je vršila v Opaliji prva seja, vendar pa ni točnih vesti o nji. Predsednik italijanske delegacije je Quartieri, jugoslovanske pa Ljuba Milić.

POKOLJ SEPARATISTOV V PFALZU.

»Selbstschutze« zažgal vladno palačo. — Vsi separatistični voditelji pobiti.

Pirmasens, 13. februarja. Včeraj ob 11. uri dopoldne se je zbrala pred vladno palačo velika množica prebivalstva, ki je zahtevala od separatistov, da ali zapuste poslopje ali pa stopijo v

pogajanja z zastopniki prebivalstva. — Poslopje pa so separatisti že zabarikadirali. Proti večeru so se zbrale čete »Selbstschutze« in so navale na poslopje, v katerem je bilo okrog 40 separatistov pod vodstvom takozvanega vladnega komisarja Schwaba. Separatisti so začeli streljati na množico. — Vzlic težkim izgubam na strani napadalcev se je jurš nadaljeval. Ker pa vsled barikad ni bilo mogoče predreti v poslopje, je bila poklicana na pomoč požarna brigada. Ker tudi ta ni mogla ničesar opraviti, je množica polila poslopje z bencinom in ga zažgala. Ko je začelo goreti v spodnjih prostorih vladne palače, so separatisti prosili milost. Medtem pa so vdrli v poslopje nadalje in se je razvil boj moza proti moza. Separatisti so se spustili v beg, a množica jih je množica pobila. Umrčen je poveljnik Schwab in mnogo drugih separatističnih voditeljev. Tudi na strani prebivalstva je več mrtvih, med njimi neki zdravnik, ki je obvezoval ranjenke. Poslopje še gori.

Italijanski poslanik za Moskvo.

RIM, 13. febr. Nekdanji italijanski poslanik v Beogradu g. Manzoni je imenovan za poslanika kraljevine Italije pri sovjetski vladi v Moskvi.

Zopet stavka v Angliji.

LONDON, 11. febr. Radi znižanja plač 800-tim članom zveze kurjačev, maruje delo v Southhamptonski ladjedelnici.

Tuthanchamenov sarkofag odprt.

London, 13. februarja. Danes popoldne je bil odprt Tuthanchamenov sarkofag. Dolg je tri metre, širok 6 metrov in pozlačen, kakor noben izmed sarkofagov, kar so jih doslej našli v Egiptu.

BORZA.

Curth, 13. februarja. (Izv.) Sklepní tečaj. Pariz 26.15, Beograd 6.85, London 24.67, Praga 16.70, Italija 25.10, New-York 574.75, Dunaj 0.008120.

Zagreb, 13. februarja. Sklepní tečaj. Pariz 371.50—376.50, Svica 1442.50 do 1452.50, Dunaj 11.61—11.81, Praga 240.50—243.50, Italija 359.62—362.62, New-York 82.10—83.10.

zitivnih ciljih, četudi položaj v parlamentu začasno diktira taktike opozicije, to bi naj bili konečni neizbrisni uspehi politične šole, ki se te dni drži v Mariboru.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Sreda 6. febr.: V Washingtonu se je vršil pogreb bivšega predsednika Zedinjenih držav ameriških, enega največjih svetovnih državnikov Woodrowa Wilsona, ki je trajno zapisan tudi v zgodovini našega naroda. Pogreb je bil na pokojniko željo skromen, vendar pa nad vse časten. Značilno je, da nemško poslaništvo v Washingtonu ni hotelo izobesiti žalne zastave, kar so Amerikanci Nemcem zelo zamerili. — V Julijski Benečiji je bilo sklenjeno, da nastopijo Slovenci pri volitvah v rimski parlament z enofno listo. Že poprej je bila sklenjena volilna zveza med slovensko manjšino v Primorju in nemško manjšino v Južnem Tirolu. — Dr. Beneš je dal obširen eks-pozé v češkoslovaškem parlamentu.

Četrtek 7. febr. Dopoldne ob 10. uri je bila otvorjena seja Narodne skupščine. Predsednik Ljuba Jovanović in zunanji minister dr. Ninčič sta govorila posmrtnico Wilsonu.

Petek, 8. febr. V Beograd sta prispe-la odposlanca Radičeve stranke dr. Maček in Krnjević. Konferirala sta z zastopniki opozicije in izjavila, da je republikanska stranka voljna sodelovati z ostalo opozicijo. Napovedala sta prihod Radičevih poslancev v Beograd, kar je izzvalo strah v radikalnih vrstah. — Opozicija se je pripravljala za enoten nastop proti vladni kupčiji z Italijani za Reko.

Sobota, 9. febr. V narodni skupščini se je nadaljevala budžetna debata. Posamezni govorniki so ostro kritizirali vladno delovanje. — V Beograd so dospeli prvi člani italijanske delegacije za sklep trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo. — Bivši predsednik samostojne reške države Zanella je poslal naši skupščini oster protest, da sta naša in italijanska vlada pokopali samostojno reško državo, še preden je mogla prosto dihati.

dasi sta jo sami ustvarili. — V Rimu je bila podpisana pogodba med Italijo in Rusijo. Tako je za Anglijo tudi Italija priznala rusko sovjetsko vlado.

Ponedeljek, 11. febr. Na današnji seji Narodne skupščine je izjavil notranji minister, da bo v 15 dneh izvršena likvidacija zagrebske pokrajinske uprave in da se vlada havi z načrtom, razpisati občinske volitve po vsej državi istega dne. — Minister Ninčič je lahno obotelo, zato se je razprava o reškem vprašanju preložila na soboto.

Torek, 12. febr. Radičevce je zelo porazila vest, da bo v bližnjih dneh likvidirana pokrajinska uprava v Zagrebu, zato so sklenili, da gredo za vsako ceno v Beograd. — Pogajanja za opozicijski blok se nadaljujejo. V Zagrebu so se razširile vesti, da je Ljuba Davidović pristal na revizijo ustave v tem smislu, da se ohranijo historične meje pokrajín. Davidović je izjavil, da so vesti pre-zgodnje, ker pogajanja še niso končana.

Politične vesti.

*** Pašić namerava razpustiti parlament?** Italijanski listi so dobili iz Beograda obvestilo, da namerava Pašić parlament razpustiti in razpisati nove volitve pod geslom »Sporazum z Italijo«, ako Radičevci pridejo v skupščino in ako opozicijski blok prepreči ratifikacijo pogodbe z Italijo ter strmgolavi Pašičev kabinet.

*** Pred notranjo-politično odločitvijo.** Vprašanje upravne razdelitve z ene strani in grupacija opozicije z druge strani dozorevajo z vsakim dnem bolj. Vlada se nahaja v položaju, ki je nevdržan. Odločitev se da sicer še nekoliko zavlačevati, zlasti če Nemci in Turki ne odpovedo službe in ako bodo Radičevci s svojo glupo politiko onemogočili skupno taktiko opozicijskega bloka. Če pa bo šlo vse po zasnovah opozicije, bo vlada že v bližnjih dneh postavljena pred: ali — ali. Verjetno je, da bo Pašić v tem kritičnem trenutku demisioniral in skušal izriniti situacijo v svojo korist. Če opozicija ne bi bila dovolj enotna, da bi lahko parirala njegov taktični udarec, bi utegnilo priti do razpustitve parlamenta. Kakor pa poročajo, so stranke, ki bi imele tvoriti opozicijski blok, pripravljene na Pašičev protudarec. Nastopil bi tedaj velevažni trenutek našega notranje-političnega razvoja. Demokratska stranka je dovolj močna, da preko nje in zoper njo ne more nobena odločitev, izključeno je, da bi stranka privolila v kompromis, ki bi kršil državno in narodno jedinstvo. V tem oziru v stranki ni odvojenih nazorov. Popustiti bodo morali tisti, ki so doslej vodili politiko proti narodnemu in državnemu jedinstvu. Skratka: zmagati mora država nad plemeni, pokrajinami in strankami.

*** Reakcionarni »Beograd«.** Janković-Markovičev glasilo »Beograd« je začelo izhajati. V prvi številki je napadlo Malo antanto in Čehe (dosledno svoje programu, da je treba evropski duhi nadomestiti z balkanskimi). Ostali članki so naperjeni proti demokraciji. V isti sa-

pi se list zavzema za monarhijo, s čemer pa ji dela slabo uslugo. Značilno je, da se je »Beograd« obregnil celo ob romunsko krajico, češ, da je republikanka (!). Doslej je imel Zagreb hudo »špasne« liste, kakor na pr. Radičev »Slobodni Dom« in pravaške liste, ki so skrbeli za humor in za neumnosti v politiki. Odslej se bo tudi Beograd ponašal z listom, ki bo delal ravno isto, a seveda na svoj način. S tem pa bo Beograd še manj proslavil svoje ime, kakor ga je Zagreb s svojo »mirotvorno, čovječansko republiko«.

*** Program nove angleške vlade.** Dne 12. tm. je Macdonald razvil svoj program. Program v splošnem ne vsebuje nič senzacionalnega, kar ne bi bilo že znano. Ministrski predsednik je omenjal zlasti odnose do Rusije in Francije. Z Rusijo se bodo še vršila podrobna pogajanja. S Francijo so pogajanja o vseh spornih vprašanih v toku. Posebno važnost polaga nova vlada na vprašanje razorožitve. Predvsem je treba ojačiti avtoriteto Društva narodov. Nemčija in Rusija morate tudi pristopiti k tej instituciji.

*** Angleška delavska stranka proti marksizmu.** Eden izmed voditeljev angleške delavske stranke in sedanjí kancelar državnega zaklada Philippe Gnowden je objavil v listu ruskih socialnih demokratov »Zarij« članek o razmerju angleške delavske stranke do socializma. Gnowden piše med drugim, da delavska stranka ni socialistična v tistem smislu, kakor se to razumeva na kontinentu. Delavska stranka ne sloni na načelih razrednega boja, se ne veže za Marxove politične in gospodarske nazore. Je pa socialistična po svoji organizaciji. Angleški socializem se opira na realna dejstva in skuša pritegniti kar najširše sloje v državno življenje. Je demokratičen in tak tudi ostane. Odločno zavrača takšne nesmiselnosti kot je »diktatura proletarijata«.

*** Grof Bethlen za demokratizacijo Ogrske.** Ministrski predsednik grof Bethlen je imel v Kaposvaru pomirliiv političen govor. Izvajal je med drugim, da se tudi Madžarska ne more izogniti splošni demokratizaciji države, ki jo opažamo v vsej Evropi in da mora stopnjema izvesti vse demokratične preosnove, ne da bi odstranila monarhistično vladavino in sistem dveh zbornic. Vlada je v interesu mednarodnega posojila uvela akcijo, da se vzpostavijo normalni odnosi z vsemi sosednimi državami.

*** Zinovjev za Leninovo taktiko.** Iz Moskve javljajo: Na seji komunističnega izvršilnega odbora je Zinovjev naglašal, da je treba nadaljevati Leninovo taktiko; zlasti je potrebno sodelovanje s kmečkim ljudstvom, vsled česar je treba še nadalje preganjati socialne — revolucionarne. Sprejeta je bila resolucija,

pet »Zvon«. V teh letnikih Stritarjeve povesti »Rosana«, »Gospod Mirodolski« in »Sodnikovi«. Stritar je dosegel vrhunec in je v poeziji zavladal: pomanjkljiva forma je izginila iz nje za vse čase, pesnikovanja iz rodoljubja je bil konec, umetniško stališče je končno veljavno prodrlo. Po 80-ih letih se Stritar umika in postane pod starost mladinski pisatelj (»Pod lipo«, »Jagode«, »Lešniki«, »Zimski večeri«). Pot od Prešerna do »moderne« gre preko Fr. Levstika in Stritarja; to znači njegov pomen za našo dobo. — Vir: Dr. Grafenauer — Kratka zgodovina slov. slovstva.

26. 3. 1904 ustanovni šoh akad. ferijačnega društva »Prosveta«. Ustanovitev sovisi tesno z dijaškim pokretom narodnega radikalizma, (ki nima nič skupnega s Pašičevim rad. stranko). Kumovala sta mu 1903 pri rojstvu dr. Žerjav, dr. Alb. Kramer, naš br. župni starosta dr. Pivko, skoro vsi naši sedanjí najboljši. Z geslom »Iz naroda za narod« je šla mladina na delo, naveličana burševskih razvad med slov. visokoškolskim dijaštvom. Razpleta je tajno svojo organizacijo tudi na srednje šole in sovisi tako neposredno z gibanjem »Preporodovcev« (Iv. Endlicherja, Jenka itd.). Med najvažnejšimi nalogami je bila samoizobrazba. Druga zanašanje prosvete med najširše ljudske plasti potom knjižnic, predavanj, zabavnih prireditev, kjer je bilo koristno združeno s prijetnim; vodilna deviza v tem delu je bila »prosvetom slobodi!« To nalogo je posebno v počitnicah imela »Prosveta« s svojimi podružnicami in odseki

s katero se strankinim vodstvom v provinci naroča, da za vsako ceno vzdrže disciplino med pristaši.

Dnevna kronika.

— **Himen.** Poročila sta se g. Marko Pogorevc, postajni načelnik v Bučevcih in gđc. Ivanka Golob. Častitamo!

— **Princ Pavel se preseli v Zagreb.** Princ Pavel in princesa Olga se v kratkem nastanita v Zagrebu, kjer je princ Pavel že vzel v najem prikladno palačo. Za nastanitev je že vse preskrbljeno.

— **Zadnji opomini državnih nameščencev vladi.** Vladna večina je popolnoma pozabila na uradniško vprašanje. Uradništvo je v obupni borbi za svoj obstanek. Sklenilo je, da priredi tekom tega meseca v celi državi protestna zborovanja proti načinu, kako se vrše nezakonite redukcije. Reducirajo se strokovno izobraženi uradniki, a na njih mesta stopajo partizani. Vršijo se redukcije očitveno mimo zakona. Uradniški zbori v celi državi bodo vladi poslednji opomin.

— **Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj** je imelo 7. februarja svoj letni občni zbor. Z zadovoljstvom se je konstatiralo, da je razen 5 učiteljic (Slomškaric) vse učiteljstvo mariborskega okraja organizirano v »Udruženju Jugoslov. učiteljstva«. V novi odbor so voljeni sledeči člani: predsedni Šijanec Ljudevit, naduč. Razvanje; podpredsed. Godec Marija, uč. Limbuš; tajnik Vranc Ernest, šol. vođa, Puščava; blagajnica Delak Pavla, uč. Radvanje; odborniki: Knaflič Radoslav, naduč. Radvanje; Konečnik Silvester, naduč. St. III; Konečnik Franciška, uč. Selnica; Rozband Bruno, naduč. Limbuš; Vanda Mirko, naduč. Sv. Marijeta ob Pesni. Z ozirom na težavno stališče obmejnega učiteljstva je društvu želeli najboljših uspehov!

— **Javni šolski knjižnici v Radvanju pri Mariboru** je daroval g. dr. Mirko Hrašovec, odvetnik v Celju, 11 Mohorjevih knjig. Podružnica Narodne banke SHS ji je nakazala podpore 50 D, a Kredito društvo Mestne hranilnice v Mariboru 100 D. Vsem tem dobrotnikom najsrčnejša zahvala. S svojimi darovi so stopili v krog sotrudnikov, kojim je na srečo narodna briga, naj bi se nemško šolano radvanjsko prebivalstvo seznanilo s praviim slovenskim jezikom. Od otvoritve dne 17. dec. 1923 do 10. febr. 1924 si je prebivalstvo izposodilo 441 knjig. Knjižnica vzbuja in goji slovensko mišljenje ter se ne ozira na nobeno politično naziranje, saj se je v nji otvoril tudi nabožni oddelek, da lahko služi tudi verskim potrebam prebivalstva. Šolsko vodstvo vabi knjižnične dobrotnike in druge zanimance, naj si jo pridejo povodim svojih izprehodov in izletov v izvenučnem času (popoldne) ogledat, kjer so jim tudi računi na razpolago. Ob enem prosí,

v Mariboru, Celju, Novem mestu, Idrji-Krog 50 ljudskih knjižnic je bilo plod njihovega truda. Tudi manjšinsko delo je zahtevalo sistemizacije in reorganizacije. Današnje delo CMD temelji na smernicah, podanih po narodnih radikalcih; pravilno smer pa so kazale številne obrambne ankete in razstave. Neposredno pred vojno je nar. dijaštvo prvo provajalo praktično jugoslovanstvo s strinjanim svojih akad. društev s srbohrvatskimi. Glasilo nar. rad. je bila »Omladina«. Vojna je delo prekinila. Danes ga dijaštvo nadaljuje predvsem v društvu »Jadrani« in po »Centralnem tajništvu« v Ljubljani z glasilom »Vidovdan«. — Vir: posamezni letniki »Omladine« in »Dijaški almanah« za leta 1907—1912.

April: 3. 4. 1915 je dezertiral na avstrijsko-ruski fronti bivši praški 28. pešpolk, prva velika, učinkovita posledica predvojnega sokolskega dela. Le Sokolstvo je imelo to moč, da je srca, vkovana že čez 60 let v avstrijsko čustvovanje, oprostilo teh spon in jih napravila zmožna za odločen prelom s preteklostjo in korak, ki je pomenil enega temeljnih kamnov v zgradbi bodočnosti, ki pa bi bil utegnil postati tudi usodepoln za vse one, kateri so ga storili. A ustrašili se ga niso in postali so kvas za češkoslovaško — in kot vzgled — tudi za naše legionarstvo in dobrovoljstvo. Odbor jugoslovenske legije je bil osnovan že 2. 1. 1915 v Rimu in stopil v stik s kr. srbsko vlado. Razširil je svoj oklic za vstop v legijo med ujetnike v Rusiji in 4. 11. 1915 je mogel pokazati že na o-

naj bi se knjižnici broj dobrotnikov pomnožil. Darovane knjige sprejema za mesto Maribor uredništvo »Tabora«, za deželo pa domače šolsko vodstvo, ki jih odpravi službeno v Radvanje. Dobrotniki se ovekovečijo v šolskem letopisu. S knjigo k srcu, s srcem k domovini Jugoslaviji!

— **Stanovanjsko razsodišče za pol. okraj Maribor.** V razsodišče stanovanjskega oblastva za pol. okraj Maribor so bili imenovani kot predsedniki gg.: dr. Avgust Reisman, odvet. kand. Maribor, Gregorčičeva ul. 22; Viktor Parma, vi. svetnik v p., Maribor, Tattenbachova ul. 19 in Milan Makar, okr. komisar v Mariboru, Ciril-Metodova ul. 14, I. — Kot razsodniki so bili izvoljeni: za hišne posestnike: Anderluh Anton, Tezno 77; Novak Anton, Studenci, Radvanjska cesta 24; Majcen Jožef, Studenci, Frankopanova ul. 1; Murko Vid, Maribor, Meljska c. 24; Pirker Rupert, Lajteršberg; Ivan Reibenschuh, sen., Pobrežje; I. Janžekovič jun., Lajteršberg; Škof Gregor, Krčevina; Marinič Ignac, Krčevina; Lešnik Alojzij, Krčevina, Tomšičeva ul. 112; Sos Karol, Krčevina; Tement Ferdo, Nova vas 28; Mandel Anton, Radvanje; Schebeder Franjo, Tezno 53; — razsodniki-najemniki: Brumen Anton, nadučitelj v Teznu (šola); Farčnik Anton, nadučitelj v p., Krčevina 115; Filipič Franc, mizar, Krčevina, Tomšičeva ul. 112-a; Frole Ivan, žel. viš. nadzornik, Krčevina 116; Hren Anton, nadučitelj, Studenci (šola), Kaučič Alojzij, žel. asistent, Krčevina 108; Hinko Kefer, postajni odprav., Studenci, Ciril-Metodova ul. 17; Klemenčič Jože, nadučitelj v Pobrežju (šola); Lindner Rupert, železn. uradnik, Studenci, (del. juž. žel.); Pšeničnik Anton, želez. asistent, Pobrežje, Cesta na Brezje 24; Simič Jože, privat. uradnik, Krčevina 116; dr. Rostohar Franjo, profesor v Krčevini 122; Tušak Radivoj, učitelj, Krčevina 115 in Volk Slavko, železn. asistent, Studenci, Jurčičeva ulica št. 1.

— **Orožne vaje profesorjev srednjih šol in učiteljev osnovnih in meščanskih šol.** Navedeni, ki so rezervni častniki, smejo vsled najnovejšega odloka min. vojne in mornarice odnosno min. prosvete odslužiti orožne vaje pri oddelkih svojega bivališča.

— **Invalidski zakon dokončan.** V ministrski seji je minister socialne politike javil, da je sekcija za invalidski zakon v ministrstvu socialne politike invalidski zakon dokončala. Kakor hitro pride predsednik vlade, predloži definitivno redakcijo ministrskemu svetu z izpremembami, katere je izvršila sekcija, nato pa takoj skupščini.

— **Vlomy v poštni urad v Poljčanah.** V noči od 10. na 11. tm. so vdrlí neznaní zlikovci v zaklenjen poštni urad v Poljčanah, razbili blagajno in odnesli v denarju 1600 D. nekaj srebrnih kron in 3

Sokolstvo.

M. Kovačič:

Snovi za nagovore.

(Nadaljevanje.)

Marc: 6. 3. 1836 rojen Jos. Stritar v Podsmreki pri Vel. Laščah. Rojak Fr. Levstika. Važno za utrditev dolnejšine kot podlage slov. literarnega jezika. Študiral gimnazijo v Ljubljani, visoko šolo na Dunaju. Postal vzgojitelj in domači učitelj v premožnih rodbinah ter prišel tako na tuje (Francosko n. pr.), kjer si je ustvaril svoje leposlovne nazore (teorijo svetožalja!). V 70-ih letih sprejme profesuro in se tudi oženi. 1901 stopil v pokoj in se preselil v domovino pod smrt. 1923 umrl. Začel pesnikovati že gimnazijec; važen in pomemben prvi nastop 1866: tedaj je napisal predgovor Levstikovim izdaji Prešernovih pesmi. L. 1868 odloči »boj za kritiko« s tem, da raztrga slavo noviškega poluboga Koseskega, četudi je moral zato prenehati Janežičev »Slov. Glasnik«. Isto leto izda z Levstikom in Jurčičem »Mladiko«. V njej Stritarjeva povest »Svetinova Metka«, 1869 »Pesmi« Borisa Mirana. 1870 ustanovljen dunajski »Zvon«. V njem Stritarjev roman »Zorina«. Kot sourednika pokliče Stritar na Dunaj Levstika. Rađi njegovega »Pavlihe« prideta oba na sum, da sta podkupljena od vlade. »Zvon« preneha, Stritar odgovori s »Prešernovimi pismi iz Elizija« in »Dunajskimi soneti«, 1876—1880 izdaja zo-

boroženo jugoslov. pomoč antanti vojaške formacije, obstoječe iz bivših a.-o. podanikov. Vztrajna agitacija je dosegla toliko priglasevcev, da je srbska vlada poslala za nje maja 1916 že 130 srbskih častnikov. In v septembru tega leta se je borila že jugoslov. vojska pod generalom Hadžičem na ruski fronti. Junaška bramba Konstance: dobrovoljci 18-krat odbijejo nemške vojake pod vodstvom Mackensenovim. V Rusiji izhaja dobrovoljski glasnik »Slovenski Jug«. Del dobrovoljcev se borí na Murmanu; ko je dobojevala Rumunija in izstopi Rusija iz vrste komatantov, transferacija čet preko Sibirije na solunsko fronto. Nato v septembru 1918 sijajni pohod po prodoru te fronte! — Nekaj podobnega smemo imenovati »Carzansko izdajstvo« br. drja. Pivka in njemu sledeče akcije v Italiji. — Vir: Dr. Ogris Alb. — Borba za jugoslov. državo.

29. 4. 1831 rojen France Levstik v Spod. Retjah pri Vel. Laščah. Gimnazija v Ljubljani; radi izpremenjenega učnega načrta maturo za vedno zamudil. 1854 »Pesmi« izšle, ko je bival L. že v samostanu nem. viteškega rega v Olomuciu. Ker noče nekaterih pesmi preklicati, mora samostan zapustiti. Po kratkem bivanju na Dunaju se napoti v domovino. 1855—1861 domači učitelj pri grofu Pacetu na Turnu in pri Miroslavu Vilharju. V tem času izidejo »Popolovanje iz Litije do Čateža« (vzgleđ potopisa »literarnim programom«, izvršenim po Jurčiču), »Napake slov. pisanja« (navedba in poprava najobčajnejših napak)

zlatnike po 10 in 20 K. Nadalje veliko število znamk po 5, 15, 25, 60 para, po 3, 4, 5, 8, 20, 30 D, vrednostnice, dopisnice po 50 para in po 1 D, nakaznice, brzojavne police, ovjčke za denarna pisma, porto-znamke po 10, 30, 50 para in po 1, 2, 5 D. Storitve se zasleduje. Sviri se vsakogar pred nakupom omenjenih stvari, posebno trafikante pred nakupom znamk. V slučaju, da bi prišel kdo prodajati omenjeno blago, naj se to takoj naznani bližnji orožniški postaji.

— **Slovenci v Ameriki.** Po uradni statistiki je bilo leta 1920 v Združenih državah 408.973 Jugoslovancev, od teh 208.552 Slovencev.

— **Velika avtomobilska nesreča pri Slunju.** Poštni avtomobil, ki vozi iz Karlovca v Plitvico, je padel radi polzke ceste v 5 metrov globoki jarek, kjer je bil 1 potnik smrtnonevarno ranjen, a ostali lažje poškodovani. Sprevoznik je še v pravem času izkočil, šofer je pa bil do poslednjega trenutka pri svojem stroju.

— **Iz Zagreba — dunajskega predmesja.** Zagreb se ne odlikuje samo po svoji posebni sorti republikanstva, ampak tudi po nemščini, ki je tam še vedno jezik vseh »nobel« ljudi. Tudi nekatere trgovske tvrdke se ne morejo v glavnem mestu Hrvatov privaditi hrvatskemu jeziku. Tako smo te dni prejeli cenik zagrebškega zastopstva nemške kemične tovarne Kaskaverke. Cenik ima sicer hrvatski naslov, toda naslovi oferiranih kemičnih izdelkov so izključno nemški. To izgleda, kakor da na srbohrvatskem jeziku sploh ni mogoče označiti imen različnih olj in masti. Kje je nacionalni ponos tako hrvatskega Zagreba?!

— **V devetih mesecih rešeni akt.** Pravijo, da je v nekem beograjskem ministrstvu strojepiska povila dete. Ko se je o tem izvedelo v dotičnem ministrstvu, je pristavil neki zagrebški trgovec, ki ga je ogorčilo, da mu niso rešili zadeve, zavoljo katere se je napotil v Beograd. No, to je prvi akt v tem ministrstvu, ki je bil končan v devetih mesecih. Tako čitamo na platnicah revije N. E. Menimo, da je to edina javna služba, ki pri nas še povsem pravilno funkcioni- ra...

— **Kar Vi potrebujete, to je Elzafluid.** To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka 27 D. Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 201, Hrvatska, 2736

— **»Makedonstvujušci« bolgarski poslanik v Tirani.** Iz Tirane poročajo, da je imenovala bolgarska vlada Karalova, zastopnika makedonstvujuših v Berlinu, za poslanika v Tirani.

— **Rumunska kraljica potuje na Malto.** Rumunska kraljica se je pripeljala v Rim, odkoder gre na Malto, kjer je njen sin princ Nikola, ki služi kot praporščak pri angleški mornarici.

končuje z vzklikom »Bog živi kritiko!« in pomeni početak »boja za kritiko« ter »Martin Krpan« (vzglede slov. proze). 1861—1872 v raznih službah in brez njih; v tem času urejuje Vilharjev »Nareje«, napiše »Telovadbo«, prvo slov. telov. strokovno knjigo, izda v nem. jeziku oblikoslovje slov. jezika, dela na slovarju, priredi izdajo Prešernovih pesmi, izdaja na Dunaju »Paviljo«. Na Turnu in v letih bede doživi 2 ljubezni, ki ste rodili vrsto lepih pesmi. 1872 poslane L. skriptor ljublj. licejske knjižnice; kot tak izposoja mladini knjige in dobi velik upliv na njeno izobrazbo. Umrli 1887 znan bolji kot jezikoslovec nego kot pesnik. Značajka: Bojna natura, nelzprosen v boju proti nazadnjaštvu, vzgled in inspirator mlajšega rodu v pokretu proti laži-rodoljubju. Odkrije Slovencev Prešerna in nadaljuje njegovo literarno dedščino. — Sodobnik — nasprotnik Jan. Bleiweis, »oklja« pri slov. literarnem vozu, nekaj mlajši pa lirik Stm. Jenko ter pripovednik - narodopisec Janez Trdina. — Vir: Grafenauer — Kratka Zgodovina slov. slovstva.

Errata corrige! V sestavku »Snovi za nagovore« je zadnja izostala v 4. koloni v vrstici 23. med besedama »okoli« in »Smrt... 1. vrsta rokopisa, tako da se mesto naj glasi pravilno: »... okoli« (»Ekvinocijo«) ter glasnik našega nacionalnega vystajenja »Smrt majke...«

— **o Novije knjige, priporočilne za le- došlovni oddelek sokolskih knjižnic:** Albrecht Iv.: Ramena gruda. — Isti: Andrej

— **Kerenski v Pragi.** V Prago je dopel bivši predsednik Kerenski, ki bo priredil več predavanj. Maksim Gorki, kateremu se je zdravje precej izboljšalo, namerava ostati delj časa v Marijanskih Lazneh.

— **Iz socialne zakonodaje v Italiji.** V službenem listu je izšel dekret o obligatnem zavarovanju proti brezposelnosti. Zavarovati se morajo vsi nameščenci med 15 in 65 letom. Izvzeti so delavci, javni nastavljeni, pomožno osebje, gledališki in filmski umetniki in nekatere delavske kategorije.

— **Stavka na Češkem.** »Sozialdemokrat« poroča iz Bodenbacha, da je v vseh tamošnjih kovinskih tovarnah izbruhnila stavka. Podjetja pa so na stavko odgovorila s takojšnjim odpustom stavkajočih. Odpuščenih je 13.000 delavcev.

— **Ponovni padec madžarske krone.** Iz Budimpešte poročajo: Ponovni padec madžarske krone je izzval v vseh gospodarskih krogih paniko. Padec je povzročila vest, da pogajanja za posojilo Madžarski, ki so se vršila delj časa v Londonu in Parizu, niso uspela, oziroma da so v najboljšem slučaju preložena na nedoločen čas.

— **To je ono pravo!** Dobijo se še vedno ljudje, kateri Fellerjevega Elzafluida še niso poskusili, dasiravno se že čez 25 let v vseh deželah uporablja. Kdor je samo enkrat poskusil njegovo izvrstno delovanje kot drgnjenja hrbta, udov itd. ali kot kosmetikum za usta, kožo in negovanje glave, bode gotovo rekel: »To je ono pravo!« Je veliko boljše, močnejše, izdatnejše in bolj delujoče kakor francosko žganje. Prežene nahod, zobobol in umirava živce, 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica s pakovanjem in poštnino 24 dinarjev; 36 dvojnate ali 12 specialnih steklenic 214 D in 10% doplatka. Adresa: Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elza trg št. 201, Hrvatsko.

— **Tele s petero nogami.** Iz Mramoraka se javlja, da se je pri tamkajšnjem kmetu Ivanu Bollandu oteletilo živinče s petimi nogami. Peta noga je med sprednjima nogama in gibljiva na vse strani. Tele je močno in zdravo.

— **Celovski škof obolen.** Celovskega škofa dr. Adama Heffterja je zadela kap. Desna stran telesa je ohromela, vendar je škof izven nevarnosti.

— **Čudežna rešitev izpod lokomotive.** Na neki postaji pri Parizu se je pripetil nenavaden dogodek. Dva železničarja sta popravljala vznak leže med tirom spodnji del lokomotive. Po nepredvidnosti pa je kurjač premaknil zavoro in lokomotiva se je začela premikati. V naglici je ubogi kurjač zgrbil popolnoma glavo. Da bi zavrl, je zgrabil zavoro, toda v zmedenosti jo je le še bolj odprl. Za vse je bila grozna situacija. V smrtni

Ternouc. — Dostojevskij: Zločin in kazen. — Garšin V.: Nadežda Nikolajevna. — Goncourt: Renée Mauparin. — Hurban-Vajansky: Leteče senice. — Korun: Spake. — Lah Iv.: Angelin Hidar. — Levstik VI.: Gadje gnezdo. — Maselj-Podlimbarski: Zbr. spisji I. zv. — Milčinski: Gospod Fridolin Žolna. — Murnik R.: Na Bledu. — Novačan: Samosilnik. — Pahor: Medvladije. — Dr. Pivko: Proti Avstriji. — Isti: Carzano-Seme. — Sienkiewicz: Z ognjem in mečem. — Tolstoj: Hadži Murat. — V gornjem seznamu so zbrani naslovi knjig, ki so izšle bodisi prvič, bodisi v ponovni izdaji v razdobju zadnjega pol leta. Bratje knjižničarji naj zalitevajo sedaj na početku poslovnega leta kredit za izpopolnitev knjižnice. — Knjižničar župn. kult. prosv. odseka.

o **Knjižničar mariborskega sokolskega društva** vabi vse one brate in sestre, ki imajo izposojene knjige iz društvene knjižnice — nekateri že prav dolgo! — da jih vrnejo v svrhu preureditve knjižnice kar najprej. Uradne ure za izposojanje so odslej v sredo 7.—8. ure v društveni sobi.

o **IV. obvezno predavanje** za one brate in sestre, ki so se priglasili kot člani (ce) v mesecih oktober, november in december 1923 ter v januarju 1924 Sokolskemu društvu v Mariboru, se vrši v četrtek, 14. tm. v klubski sobi Nar. doma. Začetek ob 20. uri. Predava br. starosta dr. Toplak »O zdravstvenem in etičnem pomenu telovadbe«. Zdravo! — Načelnik k. prosv. ode

nevarnosti sta se železničarja oprijela železja na lokomotivi, dvignila se kolikor mogoče od tal, da ne bi zadela z glavno ob železniške prage. Lokomotiva pa je vozila vedno hitreje. Medtem sta pa železničarja prestala prvi naval strahu in prišla k zavesti. Strojniku, ki je natančno poznal mehanizem lokomotive, se je posrečilo doseči zavoro in jo zapreti. Lokomotiva, ki je bila že na prostem tiru, je začela počasneje voziti; kmalo se strojnik ojunaci, se spusti na zemljo in čaka, da odrda lokomotiva z vozom premoga čezenj. Potem vstane, zdirja za lokomotivo, skoči nanjo in zapre zavoro. Lokomotiva se je ustavila in fako je bil rošen tudi kurjač iz nevarnosti. Zahvaliti se imata samo naključju in prisilnosti duha, da sta se rešila grozne smrti.

— **Nov otok na Severnem morju.** 7. tm. se je pojavil v bližini Frizijskih otokov na Severnem morju in to med Berkumom in Juista nov otok; imenuje se Memert in je njega površina približno četrtil milje. Ako otok zopet ne zgine tako hitro pod vodo kakor se je prikazal — po navadi je to jako pogosti fenomen malih otokov — se ga bode uporabilo za klimatsko zdravilišče ali za veliko kopalnišče.

— **Ladja v ledu.** Ladja norveškega iznajditelja Amundsen, kateri se je podal na ekspedicijo na severni tečaj, je od začetka tega meseca med ledenimi hribi, kateri jo vlečejo v smeri k Novo-Sibirskim otokom v Arktičnem morju. Ladja je v nevarnosti, da jo led zdrobi.

— **Pomiloščenje generala Pepelajeva.** Vesti iz Moskve javljajo, da je general Pepelajev, kateri je vodil v Sibiriji akcijo proti sovjetski vladi in bil obsojen na smrt, pomiloščen na 15 let ječe. Tako tudi njegovih 20 sokrivcev.

— **Zlato pod morjem.** Za časa svetovne vojne je bila ob irski obali potopljena ladja »Laurentica«, katera je vozila ameriškanskim bankirjem surovo zlato v palčicah v vrednosti okrog 30 milijonov dolarjev. Nodolgo tega pa so potapljači v globočini 30 metrov pod morsko gladino našli vse zlato in ga dvignili, razun 30 palčic, katerih v pesku niso mogli najti. Po pesku na dnu morja so iskali potapljači zlato s pomočjo palic, katere so imele na vrhu kovinast obroč in so bile privezane na ladjo. Kadarkoli je obroček zašel ob kakšno kovino, je na ladji zazvonilo in potapljač je bil s pomočjo telefona iz ladje takoj obveščen, v kateri smeri naj išče. Na dno morja so morale biti spuščene posebne posode, v katere so potapljači dajali najdeno zlato. Ameriški časopis »Popular Geience«, kateri o tem piše, dodaja, da so se morali potapljači z nožem v roki boriti proti podmorskim zverem.

— **Šivanje srca.** Dunajski zdravnik Winkelberger je privedel na kliniko 20-letnega mladeniča, ki se je z nožem su-

J. Pohorski.

Hudiček v steklenici.

Šaljiva pravljica s Pohorja.

(Konec).

6. Obsedba prve graščine.

Bilo je nekega dne potem, ko je bila Lenčka ozdravela. Rada bi bila vstala še takoj drugo jutro, kajti čutila se je popolnoma trdno in močno: Podlogar pa je ni pustil na noge, češ: »Kaj bodo ljudje govorili? Kakšno zdravilo sem ti dal, da si ozdravela takoj po zavžitju. To bi bil čudež ali pa coprnija! Tako je ostala teden dni še v postelji. Danes pa je bila prvič vstala; ves dan ni šla leč; pospravila je sobo, tudi ljuba otročiča je lepo umila in počesala, da se gresta lahko po vaši potepat in je še pri tem ne bosta delala niti sramote!

»Marička!« je zaklicala skozi vrata pri peč v kuhinjo, kjer se je poklicana oglasila. »Pokliči iz škedinja čevljarja Podlogarja!« ji je velela gospodinja.

»Je že dobro!« Dekla je odšla, na pragu zaklicala Podlogarja, ki je kmalu nato prestopil prag in voščil dobro jutro in zdravja.

»Bog te usliši, dragi Podlogar!« mu je odgovorila Lenčka. »Ne bilo bi me več tukaj, ko bi ne bilo tebe, — morda bi bilo bolje tako, morda ne.«

Prekinil jo je, češ: »Nikar ne bodi tako sanjavo žalostna!

»Imaš prav!« je zopet povzela besedo. »V poštenem življenju bodimo veselji. Koliko veselja sem povzela jaz? — Sa-

nil v prsa. Ob etrovi narkozi so mu odprli prsni koš in srce je pokazalo na desni strani 6 milimetrov široko rano. Zdravnik mu je sešil rano na srce s tremi šivi, takisto tudi operacijsko rano. Štiri tedne po operaciji je pacient že lahko zapustil bolnico in v nadaljnjih dveh tednih je bil popolnoma sposoben za delo. Na dunajski kliniki je bilo dosedaj operiranih 28 oseb na srce; od teh jih je ozdravilo 10.

— **Levi in panterji v francoskih gozdih.** Ni se še popolnoma umirila razburjenost, katero je povzročila nesreča o prikliki snemanja filma »Quo vadis«, ko je ušla levinja in raztrgala kinoigralca, in že zopet se iz Toulona javlja nekaj sličnega, kar pa je še ostalo brez velikih komplikacij. Neki trgovec je imel v kletki leva in panterja. Nedavno je vihar kletko prevrnil in živali so zbežale v bližnji gozd. Ko se je o tem zvedelo, se je prebivalstvo zabarikadiralo, orožništvo in policija je začela na vozeh zverji zasledovati. Res se jim je posrečilo ujeti leva, a to na popolnoma navaden način, ker se je lev vsled glada sam vrnil. Panterja so pa začeli celo z zrakovlovi loviti, a dosedaj ga še niso dobili.

— **Komunisti na Japonskem.** »Corriera della Sera« javlja po dopisu svojega dopisnika iz Tokija, da je v Tokiju odkrita tajna komunistična organizacija, katere naloga je bila, da napravi in preobrazi Japonsko v sovjetsko republiko. Aretiranih je bilo čez 2000 oseb, med njimi 55 dosedanjih poslancev. Japonska vlada je dala ukaz, da se morajo vsi Rusi iz sovjetske Rusije aretirati.

Celjske vesti.

Iz celjskega obč. sveta dne 11. tm. Začetkom seje ožigosa obč. odbornik Koren nepravilno postopanje obč. odbornika Šterna, bivšega člana socialističnega kluba, ki je z neresničnimi podatki hujškal nameščence elektrarne proti socialističnemu klubu. Protestu se je pridružil ves obč. odbor, ker si je omenjeni obč. odbornik že večkrat tudi lastil pravico eksekutive. Obč. zastop energično protestira proti ukinitvi stanovanjske oblasti in postavitvi vladnega komisarja, ker se je to izvršilo brez vsake preiskave in je bila prizadeta stanovanjska oblast, ki se je šele izvolila, ni niti še stopila v funkcijo ter raditega tudi ni mogla ničesar zakriviliti. Sprejela se je resolucija, ki pozivlja vlado, naj revidira sporazumno z zastopniki hišnih posestnikov in stanovanjskih najemnikov stanovanjski zakon, ki mora ščititi na vsak način še stanovanjske najemnike preko leta 1925, a tudi upoštevatelj upravičene pritožbe hišnih lastnikov. Učitelstvu obeh mestnih osnovnih šol se prizna odškodnina za stanarino za dobo od 1. jul. 1922 do 1. marca 1923 v smislu člena 299 fm.

ma žalost in jeza! Prestala sem tudi to izkušnjo življenja, da sem vzela za moža sicer premožnega, a pijanca mesto tebe, ko si bil sicer reven na bogastvu, a jako bogat na vrlinah in krepostih. Zato mi oprosti, da sem te zavrgla z dejanjem, v srcu pa si bil edino ti tolažnik v nesrečnih težkih urah!

Prekinil jo je s prošnjo, a ona je nadaljevala izpoved: »Hotel si biti srečen z menoj; želja po sreči ni pregrešna, le varljiva je. Zapravila sem pol življenja; drugo polovico izročam tebi!«

»Hvala ti, Lenčka!« je odgovoril Podlogar ves ginjen od sreče. »Rad te imam še bolj, nego nekdanj. Ker sem te ljubil, sem se te izogibal, da se ne srečava in ne vidim tvoje bolj in trpljenja!«

»Kako si dober!« je rekla. »Tebe vzamem za drugega moža! Ali me še hočeš?« je naivno dostavila.

»Še vprašuješ!« Podala sta si roki. V veži pa so odmevali koraki boječe stopajočega človeka; vstopil je berač podpiraje se na zvito palico, ovito z velikim molkom. Prosil je miloščine in ugledavši Podlogarja se je začudil: »Ali si, ali nisi? Da bi te, Podlogar!«

»O, moj tovariš, drugi oče na potovanju beračenja. Sedi, sedi za mizo!« je zaklical veselo Podlogar. Lenčka je prinesla na mizo kruha in pijače, da se je lahko berač nasitil. »Kaj je novega po svetu?« ga vpraša Podlogar čez nekaj časa.

»Mnogo kaj!« mu odgovori berač, ko se je že nekoliko nasitil. »Najbolj pa to je!« So vsi več v »qrnji fari stoji nov

zakona, objavljenega v Ur. listu št. 105 iz l. 1922. Načelno se sklone otvoriti mestno zastavljalnico v Celju. Mestnemu magistratu se naroči, da preskrbi koncesijo, lokal in izvrši vse predpriprave. Zgradba novega mostu se zaenkrat odloži. Pač pa se pozove mestni urad, da dela na podzavljenju ceste Celje-Zidani most. Dovolijo se nujna popravila v Rudarski šoli in mestni klavnici. Odklonijo se v bodoče radi pomanjkanja vode vse prošnje za novo napeljavno vodovod, ako ni prošnja v bližnjem okolju mesta. Odobri se novi delovni red za mestno elektrarno ter reši še več drugih zadev iz finančno gospodarskega oddelka.

Smrtna kosa. Hudo je zadelo usoda narodno in v širši javnosti obče priljubljeno obitelj Rafka Salmiča v Celju. Dne 12. tm. je umrl v nežni starosti 14 let njegov najmlajši nadebudni sinko Boris, dijak trgovske šole v Celju. Po več mesečni težki in zavratni bolezni je že popolnoma okreval. Sedaj ga je vzel kruta smrt preko noči. Prijaznemu in srčno dobremu mladeniču najlepši spomin, težko prizadeti rodbini Salmičevi pa naše odkrito sožalje. Dne 7. tm. je umrla Uršula Breschar, vdova ravnateljica pomožnih uradov in mati g. dr. Emerika Brescharja, zdravnika v Celju. Blag ji spomin.

Prihodnja seja celjskega mestnega šolskega sveta se vrši v četrtek, dne 14. tm. ob pol 18. uri z običajnim dnevnim redom.

Celjsko mestno gledališče. V nedeljo dne 14. tm. se je vprizorila ljudska igra »Revcček Andrejček«, ki je napolnila gledališče do zadnjega kotička. Razum nekaterih hlab v sceničnem oziru in nesigurnosti nekaterih mlajših igralcev je bil celotni vtis igre dober, ki je ugajala prav posebno po milijeu. Igra se ponovi v petek 17. tm. za ab. A.

Ljudsko vseučilišče v Celju si je preskrbelo od Jugoslov. Maticе skioptične slike o Bosni ter je priredilo za ta teden več predavanj za šolsko mladino. V četrtek, dne 14. tm. ob pol 8. uri zvečer se vrši brez vstopnine predavanje tudi za odrasle v risalnici deške meščanske šole.

Poroka. V Celju se je poročil g. Karol Bervar, vodja orglarske šole in hišni posestnik na Bregu pri Celju z gđ. Anico Sagrič, hčerko g. Sagriča, nadoficijala in posestnika v Kozjem.

Kapucinski most v Celju je sedaj popolnoma popravljen ter je dobil poleg trpežnosti tudi prav čedno zunanje lice. Projekt za zgradbo novega mostu se radi tega lahko za nekaj let odloži.

Nesreče. Fr. Weber, mesarski pom. pri mesarju Rebenscheggu je padel po stopnicah in si zlomil obe roki. — Jesih Alojz, delavec pri prvi jugoslov. lesni industriji v Celju je padel in si zlomil levo nogo. V Westenovi tovarni se je

lahko poškodovalo več delavcev. V strojni tovarni na Polzeli je delavca Ivana Novaka podsl kup drv, pri čemur se mu je zlomila leva noga.

Dopisi.

Muta. (Požar.) V ponedeljek 11. tm. okoli 6. ure zvečer je nenadoma izbruhnil ogenj v železarni na Muti in sicer v objektu poleg mizarne. K sreči so ogenj takoj pogasili, trobili alarm in klicali požarne brambe na pomoč. Prva je prišla domača Mučka, takoj za njo pa Vuzeniška. Med tem pa se je posrečilo že delavcem železarne vsaj kolikor mogoče omejiti raširjenje ognja in odstraniti najvažnejše stroje in suh les. Obema gasilnima društvoma se je že do 8. ure posrečilo udušiti ves ogenj, tako da pozneje dosepevši društvi Marenberg in Dravograd sploh nista več stopili v akcijo. — Bila je pri vsej nesreči še velika sreča. Okoli in okoli delavnice, lahko gorivi objekti, stanovanja, pisarne, hlevi, — in vendar je pogorel le srednji del enega objekta. Kakšna nesreča bi bila mogla postati, če bi bil veter le nekoliko močnejši! Prvi pomoči svojih delavcev in hitremu prihodu obeh domačih gasilnih društev ima družba »Greinitz« zahvaliti zadržanitev večje nezgode. — Zopet pa je ta slučaj pokazal, kako prepotrebna bi bila za Muto-Vuzenico mala motorna brizgalna!

Rogaška Slatina. Te dni je pri nas požar uničil gospodarsko poslopje takozvanega Louisenhofa z vsemi tam shranjenimi živili. Govori se, da je bilo zažgano iz maščevanja in je neki osumljenec pod ključem.

Šmarje pri Jelšah. Pri nas se gode čudne stvari. Imamo župana, ki je bil najprej demokrat; pozneje je bil kot prištaš SKS izvoljen za župana; še pozneje je bil odbornik narodnosocijalne organizacije, zatem zopet radikalne organizacije, danes pa leži v objemu g. dekana. Seveda nima toliko takta, da bi položil mandat, ki mu ga je dala SKS. Mož pa tudi kot župan postopa skrajno čudno. Brez vednosti obč. odbora je napravil neko povsem neosnovano pritožbo proti naši Posojilnici. Ko se je zahtevalo od njega sklicanje seje, jo je sklical še le na ponovni pritisk. Seveda je tudi večina našega odbora zelo čudna, kajti priznala je županu pravico, da sme brez vednosti odbora pisati uradno take pritožbe, ki vsebujejo celo neresnice. Demokratski odborniki so se pa pritožili na glavarstvo radi nepravilnega sklicanja seje. Zanimivo je tudi, da je mož v lokal, kjer je imel poprej glavno zalogo tobaka, sprejel klerikalni konzum. Gotovo iz hvaležnosti napram trgovcem, ki so ga svoj čas velikodušno podprli. — Te dni si je celjski okrajni glavar ogledoval razne prostore, kjer bi se namestila srezka uprava. Odločitev še ni padla.

»Pa pojdiva!« Sosednja fara ni bila daleč, samo čez velik hrib, poraščen z lepim smrečnim gozdom; je bilo treba iti v dolino. Malo sta govorila; berač je porabljal sapo samo za dihanje in hitro hojo, da je lahko dohajal čevljarja, zato mu je ni preostajalo za pogovro. Menda po eni uri sta se že bližala novemu gradu, obdanem od radovednega ljudstva, ki je mahalo z velikimi lesenimi molki hudičku na strelji, kakor za slovo.

Hudiček si je zasenčil oči s kosmato roko, da je bolje videl onega, kateremu so se množice unikale na desno in levo, da je lahko korakal ponosno, ko zmagovalec. Čudno se mu je zdelo to počenjanje, a kmalu je zarjul, da so popadali ljudje od strahu na kolena.

»Prišel sem, kakor si dejal! Začo ukazujem: pojdite!« in z roko mu je naznačil smer odhoda. Hudobca je pograbila po kesu jeza, toda spustil se je raz strehe in zajahal zopet goreči škop ter kot blisk izginil čez goro.

Podlogar pa je dobil pol grajskega sveta.

7. Konec.

Naš hudiček je zasedel še dve veliki in bogati graščini; dandanes ne sedi na nobeni več, ker ga je Podlogar pregnal z obeh. Šel je brez grešne duše nazaj k svojim tovarišem. Čujte, kako je prišlo do tega!

Po prvem srečnem preganjanju je pretaklo nekaj dni, kar pride Podlogarju vest, da mu nek grof veleva spoditi tudi

Vsekakor upamo, da se bo pričelo z ustanovitvijo srezke oblasti živahno gospodarsko življenje v našem kraju in okraju. Nujno potrebno pa je, da se čim prej izvrši podaljšanje železnice iz Rogatca do Krapine.

Zidanimost. (Brezuspešni vlom.) Neznani zilkovci so ponoči od 10. na 11. tm. vdrli s silo v hišo, katero si je vzel v najem brz. mojster Pevec pri Sv. Petru pri Zid. mostu. Vlomilci so mislili, da bodo dobili dober plen, a našli niso ničesar, ker k sreči še Pevec ni imel svojih stvari v hiši. S sekuro so raztolkali vrata ter poškodovali zid in stene. Orožništvo zasleduje lopove. — (Smrtna kosa.) V nedeljo zvečer je umrla služkinja cementarnih pisarn Marija Magrin. Služila je omenjenemu podjetju pošteno 28 let. Blag ji spomin!

JDS.

Nedeljski srezki zbori zaupnikov JDS se vrše:

1. V Murski Soboti;
2. V Ptuj (ob 10. uri dop. pri Zupančiču);
3. V Ljutomeru (ob 11. uri pri Seršenu);
4. V Šoštanju (ob 10. uri pri Rajšperju);
5. V Mozirju (ob 11. uri pri Goričarju);
6. V Celju (ob pol 9. uri v Nar. domu);
7. V Šmarju (ob 9. uri pri Ferlinu);
8. V Dravogradu (ob 9. uri v hotelu pri pošti);
9. V Mariboru (ob 10. uri v kmečki sobi Narodnega doma). V Konjicah se je vršil sestanek zaupnikov iz okraja minolo nedeljo in za to nedeljo odpade. — V Dol. Lendavi se vrši početkom marca.

Iz Ruš. Tudi pri nas se giblje. Uvidevamo, da je politični napredek nemogoč brez krepke organizacije, ki ima svoj odbor, kateri se zopet v svojih sejah redno in stalno posvečuje in sklepa o vseh važnih dnevnih vprašanjih, zlasti o takih, ki se tičejo našega okolja. Zato smo si v nedeljo ustanovili krajevno organizacijo JDS in izvolili odbor, katerega na čelu stoji naša korenina g. Lesjak. Želimo, da se organizacija krepko posveti delu.

Iz Središča. Naša strankina organizacija JDS se zopet pričenia živahno gibanju. Nedeljski občni zbor je pokazal, da demokratska ideja ima tudi pri nas že krepke korenine, iz katerih bo zopet začelo krepko poganjati in brsteti. Zlasti nas iskreno veseli, da je v odbor organizacije vstopil zopet g. Zadravec, pod katerega vodstvom je svoj čas tako krepko živel. Vrlo naprej, da bo organizacija kmalu zopet tako močna, kakor je bila nekoč!

Nedeljska javna shoda demokratske stranke v Libelčah in pri Sv. Duhu na Ostrjem vrhu sta ponovno pokazala zanimanje našega kmečkega ljudstva za

z njegove strehe — že tretjič — hudobca, sicer izgubi glavo.

Kaj si je hotel čevljar Podlogar drugega pomagati v tej stiski; ženi bi se moral, ker je obogatel, sedaj pa ta vrag, ki mu je vse premoženje pripravil in lepo Lenčko, isti vrag ga naj vzame s seboj za grešno dušo v pekel ali pa izgubi glavo. Končni izid je povsod isti! Udali se je misli: »Umreti moram itak, pa grem nad hudiča, mu jih še nekaj povem!«

Zopet je prihajal proti — tretjič — graščini, a sedaj sklonjen in z bledim licem. Iz premišljevanja svojih grehov ga zbudi krik hudičkov: »Ali tako držiš besedo? Zaenkrat si se pa zmotil!« in zakrutil je divje, da je segalo do mezgov. Vsaj opravičiti se mu moram, si je mislil Podlogar, pa je zini!

»Jaz te ne preganjam, toda ona baba te hoče zopet uloviti v svojo steklenico. Zato beži!« — Zresnil se je hudičkov obraz, gube skrbi so se poglobile, mirno, ko skesan grešnik, se je spustil na tla, nato pa zbežal kakor tat, za katerim se pod pravilni.

Tokrat je dobil Podlogar denarja na mernike, z njim si je dokupil še ostalo polovico prve graščine in se oženil z Lenčko. Obhajal je veliko gostijo, na kateri sem tudi jaz bil, pil sem in jedel, da mi je po bradi kapalo, a v grlu ničesar ostalo!

javne zadeve. Oba shoda sta potekla mirno in ob veliki pozornosti zborovalcev. Ljudstvo se probuja, sito je obljub in fraz, želi slišati resno besedo stvarnega dela in stvarne kritike.

V Pučincih (Prekmurje) se ustanovi v nedeljo 17. tm. krajevna organizacija JDS.

Občni zbor krajevne organizacije JDS v Ljutomeru se je vršil v nedeljo 10. tm. Pri lepi navzočnosti članov je dosedanji odbor podal poročilo o postopanju v minulem poslovnem letu, iz katerega je bil razviden vsestranski napredek organizacije. Dokaz temu, da se je i kmečko ljudstvo počelo zanimati za nas, je dejstvo, da je polovica udeležencev obstojala iz mlajših, toda razumnih in za pametno stvar dovzetnih kmetov oz. sinov. Videti je bilo, kar je razveseljivo, tudi ženske v robcih. Gotovo prvičkrat v Ljutomeru. Odbor je čutil potrebo, da se razširi, vsled česar so bili izven starih izvoljeni še novi, tako da obstoja sedanjih novi odbor iz sledečih mož: predsed. dr. Stajanko M., podpr. slikar Janko Horvat, tajnik trg. Miroslav Marš, blagajnik banč. dir. Zelinka, odborniki: Gabrielčič Fr., učitelj Starčesta, Jelvošek, Josip, krojač, Lubej Francjo, učitelj, Mikl Ciril, učitelj, Ogrin Rajko, banč. dir., Seršen Franc, trgovec, Tratnik Ivo, sodnik in V. Vilar, trg., vsi v Ljutomeru. Namestniki: Petrič Franjo in Sever Franjo; pregl. Rakar J. in Trobej J. iz Ljutomeru. — Na zboru so poročali: preds. dr. Stajanko, taj. Marš, in odb. Lubej ter Gabrielčič. Slučajno v Ljutomeru se mučeči g. ravn. Voglar je prisostvoval zboru ter v lepem govoru obrazložil razmere v raznih strankah, tako, da se je zbor zaključil s podvojenim prepričanjem, da mora pri bodočih volitvah zrasti naša stranka, ki je edina nositeljica jugoslov. edinstva. Odbornik Lubej je prečital protostvo resolucijo glede prodaje Reke, stvarilo, da se naj ne sklene z Italijo trg. pogodbe, ki bi bila v našo škodo; nadalje protest proti neenakim davkom in kuluku. Resolucije so bile enoglasno z navdušenjem sprejete.

Kupšinci. V nedeljo dne 10. februarja se je vršil v naši vsaj ustanovni občni zbor JDS ob lepi udeležbi tukajšnjih somišljenikov. G. notar Koder iz Murske Soboti je v stvarnem in temeljitem govoru razložil pričujočim program in delovanje naše stranke. Ustanovila se je krajevna organizacija JDS ter so bili v odbor izvoljeni sledeči somišljeniki: predsednik Gorčan Nikolaj, pos., podpredsednik Husar Štefan, pos., tajnik Gorčan Jožef, župan, odborniki: Rehn Jožef, pos., Flegar Franc, pos., Jovš Fr. obrtnik, vsi iz Kupšincih. Zborovalci so glasno obsojali današnji vladni režim, ki nam prinaša dan za dnem nove davke, nova bremena ter nas gospodarsko vsaki dan hujše tlačijo in pritiska k tlom. Z napeto pozornostjo so sledili govornikovim izvajanjem ter mu pritrjevali. Po dvehurnem zborovanju so se zborovalci mirno razšli ter obljubili, da bodo tudi druge pripeljali v našo organizacijo. To je prva organizacija JDS v Prekmurju razen M. Sobote, upamo pa, da bodo v najkrajšem času sledile še druge, ker so se začele prebivalstvu odpirati oči. Zabili so uvidevati ter razsojati, katera stranka je najboljša za nje in da je ravno JDS tista, ki je pomagala k temu, da so se interesi našega prekmurskega ljudstva upoštevali. Krajevni organ. v Kupšincih pa želimo mnogo uspeha ter ji ključemo: »Le krepko napreji!«

Film.

Mariborski bioskop. »Osvajaleci zapada« se igrajo danes poslednjič. Jutri v četrtek se kaže film »Fantom«, posnet po romanu Gerharta Hauptmanna. — Najznamenitejši filmski igralci kakor Lya de Pate, Alfred Abel, Frieda Richard, Aud Eged Nissen nastopajo v tej igri. Bioskopi večjih mest so bili pri igranju tega filma vedno polni. Gotovo bodo vladalo tudi v Mariboru zanj veliko zanimanje. Občinstvo si naj nabavi pravočasno listke.

**Naročajte
Jadransko Stražo!**

Mariborske vesti.

Maribor, 13. februarja 1924.

m ODBOROVA SEJA GOSPODAR-SKEGA IN POLITIČNEGA DRUŠTVA ZA I. IN IV. OKRAJ prihodnji četrtek odpade in se vrši dne 21. tm.

m Družabni večer Gospodarskega in političnega društva za I. in IV. okraj, prirejen v torek zvečer v razvedrilo učencem politične šole JDS v dvorani hotela Kosovo, je pokazal, kako narašča moč demokratske stranke v Mariboru. Dvorana je bila natlačeno polna in mnogi gostje so morali sedeti v sprednjih sobah. Večer je potekel priprosto in vendar prav animirano. Gosp. notar Asič nas je razveseljeval s svojimi krasnimi peljem, ki ga je na klavirju spremljala njegova eljubezniva gospa, predsednik društva g. Meglič je o i- tvoritvi večera pozdravil predvsem go- jence politične šole in v širokih potezah naslikali potrebo poglobitve politične izobrazbe v svrhu izboljševanja težkih političnih bojov; pevski kvartet je vmes neumorno pel umetne in narodne pe- smi; vmes so govorili dr. Kukovec, Weixl, Deleja, Vidgaj itd. Ob 10. uri je prišel za kratek čas v našo sredino g. dr. Žerjav, ki danes v sredo predliva v politični šoli in je burno pozdravljen, v kratkih besedah izrazil svoje veselje nad razmahom dela demokratske stran- ke v Mariboru in mariborski oblasti. Ob splošni zadovoljnosti se je večer ob 12. uri zaključil. Želimo le, da nam naša Gospodarska in politična društva v Mariboru še večkrat prirede take več- ere.

m Ljudska univerza, Pretekli ponde- ljek je g. Anton Skala, strok. učitelj, podal pregledno video o psihoanalizi, v kolikor se je ta vedla do danes razvila. Pokazal nam je uvodoma, kako je zdrav- nik Breyer, ki je še potom hipnoze zdra- val duševne nenormalnosti, spoznal bi- stvo psihičnih motenj, to je potlačeni- h v nezavesti skritih želj, sfrmljeni ali misli, ki potem uplivajoč na zavestno življenje vodijo do nenormalnih misli ali celo telesnih napadov. Pojasnil je tudi, kako je zdravnik Freud, ki je odpravil hipnozo, že globlje prodril v bistvo takih psihičnih motenj. — Sredina izvajanj g. predavatelja, kakor je bila za nekoliko v to znanost uvedenega, precizno in jasno podana, se mi je zdela, za širšo publiko nekoliko pretežka. Dobil sem utis, da je take snovi deduktivno-analitičnim po- tom boljše prednašati, kakor pa induk- tivno, četudi je priznati, da je g. predava- telj z par konkretnimi slučaji to poskusil. Nočemo s tem zmanjšati priznanja, ki gre lepo zasnovanemu predavanju, nego- bočemo s tem le reči, da je prvo preda- vanje o tej snovi baš pokazalo, da bo špecializirana obdelava posameznih v tej znanosti danih materij, izpolnila do jasnosti, ki bo vsakomur zadostna. G. Skali gre za njegov trud najlepša hvala. (I. F.) Obisk je bil to pot jako lep, po- grešali smo le mnogo dijaštva iz viš- razredov. Prihodnje predavanje bo zopet v ponedeljek 18. tm. — 25. tm. pa se vrši občni zbor Ljudske univerze.

m Razpis službe na mariborskem ma- gistratu. Prejeli smo: Razpisuje se me- sto konceptnega uradnika. Predpogoj politično praktični izpit. Opremljene prošnje z navedbo zahtevanega činov- nega razreda je predložiti do 27. tm. podpisane magistratu.

m Prebivalstvu mesta Maribor. Pre- jeli smo sledeči apel: Udruženje vojnih invalidov Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, podružnica v Mariboru, pri- redi v soboto 16. februarja 1924 s pri- četkom ob 20. uri v Götzovi dvorani plesni venček pod pokroviteljstvom g. župana V. Grčar. Ker pa je namen pri- reditve dobrodelen, v pomoč najrevnej- šim društvenim članom, yabimo prebi- valstvo mesta Maribor, brez razlike, da blagohotno posesti ta plesni venček in tako podpre vojne invalide, vdove in sirote, ki so najbednejši med nami in ki res zaslužijo javne pomoči. Odbor UVI podr. Maribor.

m Uradniška menza se nahaja na Slomškovem trgu 17 (v Kazini). Hrana stane dnevno 50 K. Sprejemajo-se držav- ni in zasebni uradniki.

m Konces. modna krojna šola za dame in gospode, Ljubljana, Židovska ulica 5, priredi meseca marca v Mariboru pri-

krojvalni tečaj za dame in gospode. Po- učevalo se bo interese v krojenju vsch, tudi najmodnejših, angleških kro- jev, posebno damskih. V tečaj se spreje- majo tudi šivilje. Posebno lahki praktič- ni tečaji za nešivilje! Vsaka dama se more tekom dveh mesecev naučiti per- fektnega krojenja, da si samostojno lah- ko izvrši toalete. Prospekti zastoj. Pri- jave naj se vposljejo na Konces. modna krojna šola za dame in gospode, Ljublja- na, Židovska ul. 5.

m Intesentom za velesajem v Pragi. Mariborska tiskarna dd. oddaje legitima- cije za praški velesajem in naročne kar- te za stanovanje. Navodila so ista kot lansko leto, samo glede znižane vožnje se pripomni, da je začasno dovoljena sa- mo za ČSR.

m Policijska kronika. Včeraj je bil aretiran neki J. A. radi tatvine in po- neverbe. Izročen je okrajnemu sodišču. Nadatje je bil aretiran neki pekovski u- čenec A. P., ki je svojemu gospodarju iz Bistrice ukradel večjo vsoto denarja in hotel nato pobegniti v domači kraj, kar se mu pa ni posrečilo. Našli so pri njem še čez 400 dinarjev. Oddan je v zapore, okrožnega sodišča. — Otmar Steinbacher, stanujoč v Razvanju, je prijavil policiji, da mu je bilo v neki mariborski gostilni ukradena iz žepa črna listnica s 150 D., nadalje je vsebo- vala levsko karto, orožni list in 2 želez- niški legitimaciji. Storišca zasledujejo. — Mariborčan Š. ga včasih rad pocuka, tako se je tudi včeraj spravil na to delo, ker se pa za vsak kozarček vina vinske duhove vedno bolj razgreva, da začno po glavi rogoviliti so tudi njega spra- vili iz tira, pa je začel razgrajati. Straž- nik mu je to veselje preprečil ter ga od- peljal na stražnico, kjer je že dobil svo- je plačilo.

m Tedenski izkaz o nalezljivih bo- leznih v mestnem okolju mariborskem od 3. febr. do 9. febr. Griža: ostalo 1. Skratinka: ostalo 6, novih 1, ostane 7.

m Graška klet. Danes sredo 13. t. m. koncert, nar. žel. godbe društva Drava. Začetek ob 20. uri.

m Novost za Maribor. Ciganski Trio: Cimbal, klarinet, viola pride danes iz Srema v Maribor in svira v Park-Ka- varni vsak večer.

m Usmilite se otroka! Petletni otrok revne vdove prosi z dvignjenimi roka- mi, naj se ga usmili dobra rodbina brez otrok in ga vzame za svojega, ker je si- cer izročen gladi in smrti. Informacije daje in ponudbe sprejema naše uredni- štvo.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Sreda, 13. febr. Zaprto.
Četrtek, 14. febr. »Mercadet«, ab. D.
Petek, 15. febr. zaprto.
Sobota, 16. febr. »Mogočni prstan«.
Premijera.
Nedelja, 17. febr. ob 15. uri »Mogočni prstan«. — Ob 20. uri »Traviata«.

—□—

Sprememba repertoarja. Radi ne- predvidenih zaprek se repertoar v toli- ko spremenil, da se v četrtek 14. tm. ne vprizori opereta »Pri treh mladenkah« za ab. B. temveč Balzacova komedija »Mer- cadet« za ab. D.

Kultura in umetnost

KARADJORDJE NA ŠTAJERSKEM.

V beograjski reviji »Novi Život« je objavil znani srbski zgodovinar dr. Alek- sa Ivič razpravo o bivanju Karadjord- ja, utemeljitelja naše dinastije, na Šta- jerskem. Razprava se opira na tajne prezidijalne akte namestniškega arhiva v Gradcu in prinaša nekatere doslej še neznane podrobnosti, ki bodo zanimale zlasti nas, ki živimo v krajih, kjer so voditelji srbske vstaje pred stoindeset leti našli svoje zavetišče.

Po ponesrečeni vstaji l. 1813 so vodi- telji srbskega osvobodilnega gibanja u- begli na avstrijska tla in sicer na ozem- lje, ki je takrat spadalo pod oblast pe- trovgradinske in temesvarske vojaške n- prave. Vojaška oblast pa jih je takoj odposlala na oddaljeno Štajersko, češ, da so turške oblasti zahtevale njih izro- čitev, V resnici pa so dunajski mogotci

sami hoteli odstraniti popularne srbske vstaše z ozemlja, kjer bivajo Srbi, Bo- ječ se, da se ne bi i v avstrijskih Srbih vzbudila želja po osvobojenju. Zaradi tega so posamezne vstaše z njihovimi rodbinami in služinčadjo pod vojaškim spremstvom transportirali na Štajersko, kjer so jih internirali v posameznih mestih in ondi policijsko nadzorovali. Simo Markovića so dali v Maribor, Ja- kova Nenadovića v Celje, Luko Lazare- vića v Judenburg, škofa Leontija v Ce- lovec, Karadjordjevega tajnika Janiči- ja Dimitrijevića pa v Ptuj. Karadjordje pa je začno s svojim sinom Aleksan- drom, poznejšim srbskim knezom, do- spel dne 4. febr. 1914 v Gradec in je dobil po kratkem bivanju v gostilni »Zur Stadt Trieste« stanovanje na Karmelit- skem trgu, obstoječe iz štirih sob. Tako stanovanje je šlo v tistih časih polkov- niku; Karadjordju ga je nakazal gra- ški vojaški poveljnik pri ne Hohenzol- lem. Njegova osebna svoboda je bila seve omejena. Dodelili so mu nekega korporala, ki je le znanim osebam dovo- ljeval vstop v Karadjordjevo stanova- nje in ki ga je na izprehodu v primerni oddaljenosti spremljal. Vrhu tega so bila vsa pisma »Črnemu Juriju« in dru- gim internirancem odprta v črnem ka- binetu, natančno proučena in šele po- tem dostavljena naslovniku. Preglaviče je delalo vprašanje plače. Avstrijski tr- govci, ki so poprej kupčevali v turški Srbiji in katerim je ustaja prizadejala znatno škodo, so vložili proti voditeljem ustanika odškodninske tožbe, zbog česar so ob vstopu na avstrijska tla postavili vse njihovo imetje pod sekvester. Tako je moral za preživljanje internirancev prispevati Fond tajne policije; vsak je dobival dva goldinara na dan in za čla- ne družine en goldinar. To nikakor ni zadostovalo in med tajnimi akti gra- škega namestnika je ohranjena Kara- djordjeva prošnja, ki jo je podpisal nje- gov sin; v tej prošnji izreka nadejo, da mu cesar dovoli njegovemu činu odgo- varjajočo plačo ali pa vrne zaplenjene dragocenosti. Dokument je podpisal: Djordje Petrović, generalni poročnik Nj. Vel. carja vseh Rusov in imetitelj veli- kega križa reda sv. Ane. Princ Hoben- zollern je odredil preiskavo, kje se naha- ja carski patent o imenovanju Kara- djordje za ruskega generala, toda poi- vedovanje ni imelo uspeha, ker je listina ostala v Srbiji in so se je polastili Tur- ki. Ze junija istega leta je namestni- štvo prejelo obvestilo, da je ruska car- ska vlada prevzela internirance v lastno skrb. Dne 27. avgusta je Karadjordje zapustil Gradec v spremstvu ruskega ko- legijskega asesorja Simona Orlovića in kmalu potem je tudi Sima Marković za- pustil Maribor, s čemer je bila epizoda z interniranci zaključena.

Orjuna.

Seja oblastvenega odbora Or. Ju. Na. za Slovenijo se vrši v četrtek, dne 14. tm. ob 20. uri v prostorih »Slovsanske čit- talnice« v Narodnem domu.

Plenarni sestanek vsega članstva Or- juna Studenci se vrši v soboto dne 16. tm. ob 20. uri zvečer v restavraciji Na- rodnega doma. Ker je na dnevnem redu zanimiv referat o oblastni skupščini v Celju, je pričakovati, da se ga članstvo (tudi bivše mariborske organizacije) kar v najobilnejši meri udeleži ter ta- ko pokaže potrebno zanimanje in smisel za našo važno organizacijo. Zdravo!

Organizacija Jugoslovenskih Nacio- nalstov - Studenci opozarja vse član- stvo, da so uradne ure tajništva vsak ponedeljek in sredo od 7. do 8. ure zvečer v čitalnici v Narodnem domu. Tam do- be vsi novopristopivši člani priglasnice, legitimacije in znake. Tudi se prodaja tankaj brošura »Orjuna, nje cilji in me- tode« (govor br. Nike Bartulovića na splitskem kongresu), katero bi radi nje- ne važnosti moral čitati vsak član.

Objave.

Filatelisti., Vsak četrtek ob 20. uri se- stanek v gostilni Novosel, Rotovžki trg št. 8.

Š »Okno vlak«. Po dolgoletnem od- moru se je vršila dne 9. februarja prva veselica društva vlakovodij. Izbrana dru-

žba, ki je hotela za nekaj trenutkov po- zabiti vsakdanje skrbi in težave se je znašla pri pogrujenih mizah. Službe- prosti tovariši z njih družinami kot pri- jatelji in dobrotniki našega stanu so skr- beli za olepšavo in dobro zabavo te ve- selice, gostje pa so došli celo iz Ljub- ljane, Čakovca, Pragerskega in od drugih krajev; navzoče je bilo tudi vodstvo kuhinice z uradništvom in finančni svet. Obilo užitka nam je nudila godba in tu- di pevci glasbenega društva »Drava«, katero je občinstvo nagradilo z nepone- hajočim ploskanjem. Da so tudi plesa- željni prišli popolnoma na svoj račun, ni treba posebej omenjati. — Najlepša hvala vsem obiskovalcem in vsem, ki so z darili omogočili to veselico. — Odbor.

Sport.

: Članstvo ISSK Maribor se poziva, da poravna še zaostalo članarino v zne- sku po 36 D za leto 1923. Igralci naj oddajo članarino svojim kapitanom. Kdor do občnega zbora ne poravna obvez na- pram blagajni, ne bo imel dostopa ozir- glasovalne pravice na občnem zboru. — Odbor.

Ptujske vesti.

Iz Ptuj. Redni letni občni zbor obeli podružnice CMD je kot namestnik zadr- žanega g. dr. Jurtele otvoril tajnik g. dr. Tone Gosak. Podal je kratka sliko ciljev in uspehov pred in po prevratu, katera ste domači podružnici doslej razmero- ma poodpirali s precejšnjim uspe- hom — zlasti zadnje leto, ko se je pro- slava petnajstletnice dogodkov leta 1908 obnesla nad vse sijajno. Vsi narodni krogi so z vnemo in požrtvovalnostjo sode ovali. Sledil je pozdrav predsedni- ce ženske podružnice ge dr. Horvatove, poročilo tajnice ge dr. Gosakove, bla- gajnika Ljudevita Sagadina in blagaj- narke ge Jeršetove. Iz teh poročil iz- haja, da je podružnica poslala osrednje- mu vodstvu v Ljubljano 30.000 K, med domače šole razdelila za božičnice in šol- ske potrebščine 22.000 K in ima še ma- lenkost za najhujšo silo. Pregledniki ra- čunov so predlagali absolutorij s poliva- lo, kar je izzvalo pri številnih udeleženi- cih živahen odmev. Na predlog ge dr. Horvatove se je določil 8. september vsakega leta kot dan oficijelne priredit- ve domačih podružnic v prid ciljem druž- be. G. ravnatelj dr. Komljanec je izva- jal, da bi se razna številna narodna dru- štva združila pri prireditvah ter razbre- menila zlasti javne nameščence strašnih prevelikih nar. davkov, katerih ne zmo- rejo več Ga dr. Horvatova se je zahva- lila tajnici ge. dr. Gosakovi ter blagaj- ničarkama ge. Čučkovi in ge. Jeršetovi za vzorno poslovanje. G. Jamšek je podal zanimivo poročilo o sejah osred- njega vodstva v Ljubljani. Ugotovilo se je, da ta gospod redno poseča seje v Lju- bljani in mu je zbor izrekel zahvalo. — Izvolila sta se z vzklikom prejšnja odbo- ra. V moško podružnico so se prilegli še g. nadržitelja Jamšek in Praprotnik ter bančni uradnik g. Vidmar. Zželjo, da bi tudi v bodoče mogli podružnici vršiti naloge, kot doslej, je zaključil gosp. dr. Gosak lepo uspeli občni zbor.

Zanimivosti.

Kako nastanejo milijonarji.

Ravnatelj urada dela v Združenih državah je pravkar objavil podatke o bogastvu znanega »kralja avtomobilov« Henry Forda. Fordova tovarna je začela poslovati l. 1903 s kapitalom 49.000 do- larjev. V prvih 15 mesecih so dosegle dividende višino celega kapitala. Čez malo časa je bil kapital povišan na 2 milijona dolarjev. Tovarna je imela 3 družabnike; Henry Ford je imel naj- manjši delež. L. 1919 je Ford kupil del- nice vseh družabnikov izvzemši Jamesa Conzansa; izplačal jim je 130 milijonov dolarjev. Leto kasneje je izplačal tudi Conzansu 75 milijonov dolarjev. Naj- večji del si je moral Ford dobiti kre- ditnim putem, toda čez dve leti je izpla- čal upnike. V prvih 18 letih je prineslo podjetje za 432.443.888 dolarjev dobička. Tako je Henry Ford postal bogat in je zasenčil vse milijonarje, zakaj danes je Ford najbogatejši mož na svetu.

Gospodarstvo.

Nekaj iz teorije kmetijstva.

(Dalje.)

SEMENISCE.

Zemlja v semenišču je na 30-40 cm globoko prerahljati (zrigoliti na dve lopati globoko), planirati, pognojiti z dobro preperelim hlevskim gnojem ali kompostom, kateremu sta primešana pepel in saje in na zadnje razdeliti v grede poljubne dolžine, a široke 1.20 m, kakor pri gojenju povrtnin. Rigolati se mora že v jeseni, da je zemlja čimdalje izpostavljena zimskemu mrazu in zraku, a planira in v grede razdeli se pa šele v spomladi, če se namerava sejati spomladi; če se pa namerava sejati že v jesen, se pa mora zemljišča prerigoliti že preko leta.

Seme za setvo mora biti popolnoma razvito, zdravo in sveže, mora imeti pravilno obliko, mora biti čimtežje in čim bolj jedernato in od drevs srednje starosti. Seme od žlahtnih drevs je boljše, nego od divjih (lesnik), ker daje rastlini lepše in bujnejše rasti.

Setva. Boljše je sejati v jeseni nogo spomladi. Toda če ni mogoče spraviti semena v zemljo jeseni, se ga mora čez zimo čuvati, da ne zgubi na kaljivosti; to se pravi, mora se ga stratificirati. V to svrhu se mora seme pečkastega sadja zmešati po možnosti z rečnim peskom, če pa takega nebi bilo, pa s peskom ki se poprej v par vodah izpere. Vse skupaj se dene potem v zaboje, katere se postavi na tla v suhi kleti ali kakem drugem hladnem prostoru, kjer ostane stratificirano blago do spomladi. Seme koščičastega sadja je čuvati v vlažnem pesku, kateremu se primeša nekoliko lesnega oglja (približno deseti del). Na dno zaboja se nasiplje 2-3 cm debela plast peska, potem pride tanka plast semena itd. do 20 cm višočine v zaboju. Tako napolnjeni zaboji se postavijo v klet ali v hladno sobo ali se pa zakopajo v zemljo, 1/2 m globoko. Tu ostanejo do februarja meseca. Med tem je treba paziti, da ostane pesek vedno prilično vlažen (možer pa ne sme biti!). Februarja se prenese zaboje na prosto, pesek se nalahko zalije in se pusti, da nastopi 2-3 krat mraz, nakar koščice popokajo in začnejo kiliti. Pri tem se mora paziti na to, da začne seme kiliti še le v času, ko se ga zamore vsejati na prosto.

Najbolje je, če se vseje seme v rede, pri katerem načinu imajo vse rastline

enako svetlobe in prostora za razvitek in se tudi zemlja med redi drži plevla prosta in se lažje rahlja. V to svrhu se po širini gred naredi z motičkami ali nalašč za to pripravljeno trioglato lato plitve brazdice, 15 cm vsaksebi. Lahko se tudi naredi po dolžini grede pet brazdic, 20 cm ena od druge oddaljenih, pri čem ostane na obeh straneh po 10 cm prostora do pota. Toda v praksi se je izkazalo, da je boljše brazdice potegniti počez in ne po dolgem, ker se pri tem načinu lažje seje in potem obdeluje zemljo, stoječ na potu, ne da bi trebalo stopati vedno na gredo.

Seme se seje v razdalji od 3-4 cm, oreh in kostanj v razdalji od 30-40 cm in se pokrije z ozirom na debelost semena 3-10 cm visoko z drobnim kompostom ali s peskom.

Razredčenje (pikiranje) sadnih rastlinic. Ako je setev uspela pregosto, se morajo rastlinice razredčiti, to se pravi, pregosto stoječe se morajo izvleči in presaditi na za to pripravljene grede, pri čem se jim glavna korenina prikrajša na 1/4-1/2 dolžosti. Paziti je, da se sadi v rede, ki so 15 cm eden od drugega oddaljeni in da stoje rastline 10 cm vsaksebe. To presajevanje se imenuje tudi pikiranje. Pikira se, ko imajo rastlinice 3-5 listov, naračunivši klenih dveh listov. Pikiranje se potem kakih 10-14 dni obsenčuje in zakiva.

Izkopavanje divjakov v jeseni. V jeseni se izkopa vse divjake, neglede na njihovo debelost, tedaj tudi slabije razvite, in sortira po velikosti v tri kvalitete: v najmočnejše, v srednje in v slabije. Spomladi, kako hitro postanejo dnevi malo topli, se presadi prvo kvaliteto v drevesnico na 40 cm narazen v rede, ki stoje 80 cm vsaksebi; a drugi dve sorti se pikira v semenišču v rede, kakor je to bilo gorej opisano. Pri presajevanju, ozir. razsajevanju je prikrajšati korenine na 5-6 cm. Nekateri priporočajo slabjših divjakov sploh ne izkopavati, temveč vse, kar je drobnejše od gosinjega pera, pustiti še eno leto v semenišču. To pa ni dobro, ker taki divjaki poženejo samo svojo glavno korenino globoko v zemljo, v ostalem pa se le slabo okoreninijo. Zato je bolje, da se vse izkopa iz zemlje, ter kar je slabjega pikira nazaj v semenišče, pri čem se doseže mnogo boljše ukoreninjenje.

ko vinogradništvo pa bo zahtevalo višjo kulturno stopnjo in tehnično strokovno izobrazbo naših posestnikov, ki je danes še nemogoča, ko še celo propada naše ljudskošolstvo.

Zato so oni posestniki mnogo na boljšem, ki imajo gozdove. Za les bodo našli vedno kupec, ker živimo v najbolj industrijskem delu cele države in ker potrebuje industrija mnogo lesa. Naš les pa damo lahko tudi onim državam, kjer je pomanjkanje lesa. Tako najdejo les in lesni izdelki kupeca predvsem v Italiji, Grčiji, Egiptu in v Orientu.

A največjo bodočnost ima pri nas živinoreja, ker je naše podnebje kakor nalašč ustvarjeno, da gojimo intenzivno govejo živino. Industrijalizirana Slovenija bo rabila sama vedno večje množice mesa, mleka in usnja. Meso, kožo ali usnje, ki nam bi preostajali se tržno blago na svetovnih tržiščih, zato se nam ni bati, da nebi imeli kupecev v slučaju, da bi bila živinoreja preintenzivna. Ona pa potrebuje pred vsem mnogo pašnikov in travnikov, ter dobro krmo. Zato je naša dolžnost, da skrbimo za njih povzdig.

Iz dosedajne statistike se mora sklepati, da so naši travniki zelo zanemarjeni. Tudi če predpostavljamo, da je izkazavala nekdanja avstrijska statistika rajši manjšo množino pridevkov, kako so bili v resnici, je pridelek sena in otave na bivšem Spodnještajerskem pramuzek, da bi bilo misliti na intenzivno živinorejo. Po statistiki, ki mi je na razpolago, se namreč pridelala sena in otave na enem ha: leta: 1896. 35.0 q, 1897. 42.1 q, 1898. 45.0 q, 1899. 50.0 q, 1900. 65.0 q, 1901. 50.0 q, 1902. 41.9 q, 1903. 45.3 q, 1904. 45.0 q,

1905. 46.2 q, 1906. 47.5 q, 1907. 41.2 q, 1908. 23.7 q.

Pridelalo se je toraj povprečno v trinajstih letih 45 kg na 1 ar. Iz teh števk sledi, da zamoremo rediti ob današnjih razmerah le omejeno število glav goveje živine na naših posestvih, ker je ob dani površini travnikov nemogoče pridelati več, kakor mas uči večletna statistika. Ostajalo bi le dvoje za povzdig živinoreje, da opustimo one njive, ki nam dajo malo donosa in da napravimo iz njih travnike, ali da se pobrigamo za naše travnike, da nam bodo več donasali.

Pogostoma so naši travniki zanemarjeni, nigrdar gnojeni, polni mahov, prevlažni ali presuhi. Vsi ti nedostatki se dajo odpraviti in zamoremo na tak način dvigniti produktivno.

V naslednjem hočem pokazati, kako se da dvigniti: množina pridelka pri senu in otavi pri onih posestnikih, ki so zanemarjali do sedaj gnojenje travnikov iz raznih vzrokov. Izbral sem si tri posestnike v največji bližini mesta, pri katerih so se napravili takozvani gnojilni poizkusi na prostem tako, da se je vsak okoličan lahko na lastne oči prepričal, kako učinkujejo v našem okraju gnojila na travnikih.

Ti trije posestniki so bili: gostilničar Anton Glaser v Bistrici pri Mariboru; državni trsni nasad v Pekrah (upravitelj Šumenjak) in Alojzij Sel, gostilničar in posestnik v Zerkovcih.

Umetna gnojila sta mi dala brezplačno na razpolago tvrška z umetnimi gnojili Anton Toneje v Mariboru in ravnateljstvo tovarne za dušik v Rušah, katerima izrekam tem potomi zahvalo, da sta mi omogočila poizkuse.

Poizkusi so se izvedli v onem obsegu, kakor so se drugod napravili po inicijativi Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani. Povdarjati se mora, da se dajo napraviti taki poizkusi le težko, ker imajo naši posestniki premalo potrpežljivosti, ali nimajo dobre volje, oziroma jim primanjkuje potrebna strokovna predizobrazba. Če se pa ne izvedejo taki poizkusi natančno, niso zaupljivi. Kmalu se najde posestnika, ki dovoli, da se mu brezplačno pognoji zapuščen travnik. Težje je že dobiti posestnika, ki pripravi potrebne mejne količke, a najtežje je dobiti kouchno take moče, ki imajo toliko potrpežljivosti in toliko zanimanja, da pokosijo vsako parcelo posebej in da odtehtajo pridelek. Zato so tudi moji dobljeni rezultati popolnoma ponesljudivi.

Domači gnoj, naša gnojilnica, mešanec, to so domači zaklad s pomočjo katerega bomo črpati bogastvo naše tride! Žalibog nam priznajuje domačega gnojila, bodisi ker ni naša živinoreja še tako razvita, ili ker potrebujejo vinogradi in naše njive toliko hlevskega gnojila. Gnojilnica bi že spravljali na travnike, če bi imeli povsodi primerno večje cementirane gnojilne jame, potrebno vprego in delovnih moči. Pogostoma se mu izteka gnojilnica po jarkih navzdol tako, da nima gospodar nobenega haska. Če se vendar pravilno nabira gnojilnica, se vendar razkrajja v jami, če jo ne znamo pravilno konservirati tako, da izgubi do 1/4 svojega dušika. Koliko truda in nepotrebnega dela imamo potem, če hočemo tako ščasoma razkrojeno gnojilnico spraviti na oddaljene travnike, ko je že izgubila na svoji naravni vrednosti! Pomislimo, da ima gnojilnica le par % suhega ostanka, ki služi kot gnojilo! Druga napaka je, da se ne da spravljati gnojilnico vsak čas na travnike in je tudi zaradi tega manj vredna, ker jej primanjkuje fosforove kisline. Zato je skoro boljše, če škropimo žnjo mešanca in da spravimo rajši mešanca na one travnike, ki so oddaljeni od gospodarskega doma. Iz tega sledi, da bi bilo neobhodno potrebno in priporočljivo, da bi se pognojilo le one travnike, ki so v največji bližini našega hleva z gnojilnico. Bolj oddaljene travnike pa naj bi se pognojilo le redno vsako četrto leto z gnojilnico v ostalih letih pa redno s potrebnimi množinami umetnih gnojil da bi ostala produkcija na potrejni višini.

Da so umetna gnojila koristna, to nam je že iz predvojnega časa znano. Znano nam je tudi, da so gnojili posestniki z umetnimi gnojili že svoje dni, ker nam dokazuje naraščanje povpraševanja po umetnih gnojilih. Vendar je treba po-

misliti, da je vojna in neurejena povojna doba vplivala na skoro vsako kmetijsko rodbino in se bodo nahajala sedaj pogostoma posestva v rokah mladih gospodarjev, ki nimajo še nobenih izkušenj, medtem ko so bili morda prejšnji gospodarji prijatelji umetnega gnojenja. A je morda ravno današnja generacija ponekod bolj dostopna za take nauke kot prejšnja stara.

(Konec prih.)

Pokladanje korenstva molzni živini.

Med raznimi krmili, ki jih v zimskem času pokladamo molzni živini, zavzema važno mesto korenstvo, ki kateremu spadata v naših krajih zlasti pesa in repa. Korenstvo se odlikuje s svojo sočnostjo lahko prebavnostjo in okusnostjo. Zato ga živina strastno rada uživa. Izmed redilnih snovi je v korenstvu zastopani predvsem sladkor, ki ga najbolj upoštevamo. Za molzno živino ima korenstvo to posebno prednost, da vpliva kaj ugodno na mlečnost. Kar je sočna paša in sočna zelena krma v poletnem času, to je začno korenstvo za molzno goved v zimskem času, tako se pozna ta klaja na mleku.

Med korenstvom zavzema prvo mesto pesa (živinska pesa, krmska pesa), ki se zaradi tega po mlekarjih krajih tudi povsod prideluje in poklada. Pesa se odlikuje po svojem sladkorju in po svojem ugodnem vplivu na okusnost mleka. Po naših krajih pridelujemo posebno veliko strniščne repe, ker imamo za to najugodnejšo priliko. Repa je za pokladanje manj vredna kakor pesa, vendar je v naših razmerah važna za krmiljenje. Dočim pokladamo peso molznim kravam po 10 do 20 in tudi do 30 kg na dan, pokladamo repe samo po 6 do 12 kilogramov na dan. Repa lahko greni in ima tudi bolj oster duh, kar se rado podeli tudi mleku. Zato je tudi za molzno goved manj vredna, dasi je sicer zelo zdrava klaja.

Za pokladanje moramo korenstvo zrezati v koščke. To delamo s posebnimi stroji (pesoreznica, reporeznica), ki zrežejo repo tako na drobno, da se da prav uspešno mešati z drobno rezanico. Novejši stroji režejo korenstvo tudi v drobne svalčice. Korenstvo pokladamo molznim živalim ali samo zase ali pa pomešano z rezanico. Slednje se priporoča posebno v tem slučaju, če hočemo napraviti rezanico bolj okusno, recimo, da je bilo seno ali slama slabo spravljena ali da je sicer trpela na svoji dobroti. Če pokladamo korenstvo samo zase, potem je prav, da pokladamo najprej suho krmo in korenstvo po napajanju. Nazadnje se da še ostali del suhe krme.

Korenstvo je treba za krave pred pokladanjem oprati, da ga na ta način očistimo od blata, prsti in druge nesnage. Nagnita mesta je treba izrezati. S pokladanjem korenstva naj se začne po malem, da se želodec polagoma privadi na večje količine. Ravno tako naj se pa tudi polagoma preneha, ko zmanjka tega krmila.

Naše kure v zimskem času.

Kokoši ljubijo po svoji naravi suhoto in zaostno toploto. Zoprna in škodljiva jim je po moča, zlasti mrzlo deževje in mraz. Zato vidimo tudi, da nam te živali pozimi malo neso in da se ob mrzlem deževju najprej prehlade, dočim jim spomladno in poletno vreme najbolj ugaja.

Pozimi jim je treba zaradi tega skrbeti za primerno toploto. Pаметno je, če jim pripravimo prostor za prenočevanje v hlevu, n. pr. v pripravnem kotu pod stropom. Sploh je pa treba, da je kurnica dosti gorka, kadar pritisne mraz. Kurnica naj bo le toliko prostorna, da jo kure same grejejo, tako kakor goveja živina svoj hlev. Ako je kurnica tako mrzla, da zmrzuje v njej voda, ki jo postavimo čez noč v kozarcu ali drugi posodi, pa je premrzla. Zato pa tudi ne veljajo kurnice, ki jih vidimo časih tu in tam po deželi in ki so le z remeljni obite, tako kakor kaka vrtna ograja. Take kurnice veljajo za poletni čas, nikakor pa ne za zimo. Živali trpe pod tako streho mraz kakor zunaj na planem.

Skrbeti moramo pozimi tudi za to, da se živali dosti pregibljujejo. Treba jim je suhega prostora ali podstrešja, da se tam

Ali naj gnojimo z umetnimi gnojili?

Spisal inž. Henrik Mohorčič.

(Priročeno v »Taboru« s posebnim dovoljenjem tvrške Anton Toneje v Mariboru).

Povojne razmere nas silijo v Sloveniji, da si uredimo naše gospodarstvo tako, da bo prospevalo. Le pičle dve tretjini od nas se ukvarja s kmetijstvom, ostali najdejo kruha v obrti, industriji, trgovini in svobodnih poklicih. Morda polovica onih, ki se pečajo s poljedelstvom je zaposlenih v vinogradništvu. — Druga polovica najde vir dohodkov v drugih panogah kmetijstva.

Res je da so dajali vinogradi svoje dni posestnikom lepe dobičke, res je tudi, da pridelamo ponekod izvrstno kapljico, ki se da uvrstiti med najboljša svetovna vina, vendar ne domašajo vinogradi razmeroma dandanes toliko, kakor bi si želeli. Kupčije z vinom ni. Vino, ki se pri nas pridelava, se ne izvažava več v tujino, ker ni tujih kupecev, predvsem pa radi tega, ker je splošno pomanjkanje tudi drugod v sosednih državah. Iz tega vidika je umevno, da je vinogradništvo v današnjih časih za naše ljudstvo polno rizika. Hudo nam konkurirajo že banatska vina. Ki naši sreči je Banat tako oddaljen, da podraži transport tamošnje vino toliko, da za enkrat nas še ne uniči. Ker si nismo znali shraniti naših predvojnih odjemalcev ne more vinogradništvo imet v Sloveniji bodočnosti. Prospevalo bo le, če bomo proizvajali kvalitetna vina, kar bo pa le tedaj mogoče, če bomo gospodarsko krepki v konsolidirani državi. Ta-

mude, če je zunanjo polno snega. Tak prostor kaže nastlati z rezanico, plevam in zelenjem, da po njem brskajo kokoši in iščejo piče. Prav je, da se potrebno zabanje vrže kar po tleh, da ga kokoši z brskanjem iščejo med rezanico.

V zimskem času je prav, če pokladamo kokošim po trikrat pičo, zjutraj, opoldne in popoldne, preden gredo spat. Popoldne naj se jim daje zabanje (suha zrnja). S tako pičo se živali ponoči tudi bolj grejejo, kar je pozimi važno. Zjutraj se jim lahko poklada kuhani krompir, pomešan z otrobi, in sicer v mlačnem stanju. Če jim hočemo dati tudi peso, je prav, da jo celo nataknejo od tal ali pa obesimo tako visoko, da so živali primorane skakati od tal, da jo lahko kljungejo in pikajo. S takim gibanjem se namreč živali tudi grejejo.

Slednjič je jasno, da skritno tudi vsak dan za redno napajanje kokoši. — Vodo jim je treba vsak dan premeniti po enkrat ali dvakrat. Bodimo tudi pri tem delu točni in živali nam bodo hvaležno vračale ves naš trud.

TRŽNE CENE.

g Na svinjski sejmi v Mariboru dne 8. febr. se je pripeljalo 129 svinj; cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 200—250 D, 7—9 tedn. 295—300, 3—4 mesece 400—650, 5—7 950—1125, 8—10 mes. 1250—1300, 1 leto 1750—1875. 1 kg žive teže 22—22,50, 1 kg mrtve 26,50—30 Din.

Mariborski trg 13. febr. Mleko I liter 3,25—4, surovo maslo 1 kg 44—45, smetana I 1 12—16, jajca 2—2,50, krompir 1 kg 1—1,50, fižol I 1 4—4,50, zolja (glava) 0,75—3, kisto zelje 1 kg 2,50—3,50, repa kislja 1 kg 2, jabolka 1 kg 6—10 D.

Mariborski živinski sejem. Poročilo z dne 12. febr. Prignalo se je: 14 bikov, 190 volov, 279 krav, 7 konjev in 3 teleta, skupaj 493 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste 12. tm. so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 13,50—14,75 D, poldebeli voli 12,50 do 13,50, plemenski voli 10,50—14,75, bikli za klanje 9,50—12,50, klavne krave debele 11,25—13,25, plemenske krave 10,25 do 11, krave za klobasarje 8,75—10 D, moznice krave 10—13,25, breje krave 10 do 13,25, mlada živina 11—13,50. Mesne cene: Volovsko meso I. 24—26, II. 22 do 24; meso od bikov, krav, telic 19—20, telečje meso I. 32, II. 26, svinjsko meso sveže 30—40.

Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je 12. tm. dobilo: 1 dolar za 82—83 D, 100 avstr. kron za 11 1/2 D, 100 čeških kron za 239,75—242,75 D, 100 švicarskih frankov za 1447,5—1457,5 D, 100 lir za 358,5—361,5 D.

Cene masti in slanina na domačem in tujem trgu. Zagreb: domača mast 38—39 D, slanina 35—38 D, suho meso 32—34 D; ameriška mast 35—37 D kg (na drobno). Beograd: mast 35—38 D, slanina 31—31 D, suho meso 33—33 D (na debele). Braziljanska mast v zabojčkih 29,50 D; Milano: slanina 9,30 lir, mast 10,50 lir, ameriška slanina 9,30 lir, mast 10,50 lir, ameriška slanina 7,50 lir, ameriška mast 6,25 lir. Dunaj: prašičja mast v sodčkih, aK 33 000 v zabojih 23.000 aK.

Zagrebska vinska borza (6. tm.) Poset zelo slab. Poudarba istotako majhna. — Notirajo belo kmečko vino, 9%, iz Konjščine, postavno Zagreb, 400 hl 3,75 D; staro belo, 11%, iz Subotice, franko Zagreb, 6,25 D; novo belo 11,5%, iz Vršca, postavno Zagreb, 3,75 D; staro belo, 6,5%, iz Vršca postavno Zagreb, 3,75 D; črno, dvanaestodstotno, iz Vršca, postavno Zagreb, 5,75 D; kmečko belo, 8 do 8,5%, postavno Konjščina ali Zlatar, 500 hl 3,75 D; črno dalmatinsko, 11 do 13%, molo Bakar, po maligandu, 3,55 D; belo dalmatinsko, 11%, molo Bakar, po malig., 3,55 D; belo, Sv. Ivan Zelina, okrog 9%, postavno Sesvete, 4,5 D; belo, Okučje Plesivica, okrog 10%, postavno Jaska, 3,75 D; šiler novi fločki, 13 malig., postavno vagon 80 hl Nova Palanka 5 D.

Znižanje tarifov na českoslovaškem. Dne 1. marca stopi v veljavo nov železniški tarif za tovarno blago. Pri nekaterih kategorijah blaga bo tarif znižan za 40%, pri drugih pa za 11 1/2%.

Izpred sodišča.

Sin ogoljfal očeta.

Dne 29. januarja je prišel 23letni pekovski pomočnik Friderik Kajnih v Studencih pri Mariboru k tvrdki Scherbaum v Mariboru in predložil neki naročilni list s podpisom svojega očeta Al. Kajniha, peka v Hočah, glasom katerega le-ta naročuje 6 do 7 vreč bele moke in se zavezuje plačati moko v par dneh. Ker je Alojz Kajnih naročeval moko za svojo obrt pri tvrdki Scherbaum, niso imeli nastavljeni pomislekov in so izročili njegovemu sinu 6 vreč bele moke v skupni teži 510 kg in v vrednosti 3060 Din. Moko je odpeljal z nekim voznikom, ki ga je najel v Studencih. Ko pa je tvrdka Scherbaum poslala račun o dobavljeni moki Alojzu Kajnihu v Hočah se je ta 30. januarja zglasil pri tvrdki Scherbaum in pri tej priliki se je ugotovila goljufija. Štiri vreče izvaljene moke je njegov sin prodal peku Antonu Glasu v Studencih, 40 kg pa Frideriku Gliniku v Studencih. Friderik Kajnih, ki je že 1krat radi hudodelstva tatvine predkaznovan in ki prizna goljufijo, je bil pred okrožnim sodiščem obsojen na 3 mesece ječe.

Nepazljivi strojevodja.

47letni strojevodja Hinko Kozelek v Mariboru je vozil dne 29. oktobra l. l. vlak štev. 221 Maribor—Kaniža. Prideležen mu je bil kot kurjač Ivan Lorbek. V Veliki Kaniži je postavil Kozelek svoj stroj na takezvani kanal, kjer ga je neki delavec očistil in nato na tračnice zraven kanala, kjer je kurjač Lorbek mazal stroj. Čez nekaj časa je prišel spremljevalec vlaka po vlak in dal strojevodju znamenje, da odpelje vlak. Dasiravno strojevodja po svojih predpisih ne sme odpeljati z vlakom brez svojega kurjača, se Kozelek ni držal teh svojih predpisov. Radi tega se je zgodilo, da je prišel kurjač Lorbek, ki je mazal stroj, med stiskače, ki so mu zdrobili desno nogo. Ponesrečeni je mislil, da strojevodja ne bo odpeljal prej vlaka, dokler ne pride on na stroj. Ker se strojevodja svojih predpisov ni držal, se je zgodila nesreča. Kozelek je bil pred okrožnim sodiščem obsojen radi pregreška zoper varnost življenja na 14 dni strogega zapore.

S skafom ji je izbil zob!

19letni hlapec Ivan Ciglar v Pobrežju pri Mariboru, se je dne 26. novembra l. l. spril z Marijo Dominko v Rogozi. Tekom prepira je Ciglar pobral v kabini na tleh stoječ škaf ter udaril svojo nasprotnico po ustih. S tem ji je prizadial samo na sebi težko telesno poškodbo, namreč odlomljenje prvega levega zgornjega sekavca. Ciglar, ki svoje dejanje prizna, je bil obsojen na 1 mesec ječe.

Stara sraka.

Dne 14. avgusta l. l. so bile Štefanu Mohorku, zaviraču juž. žel. v Mariboru, ki stanuje v Krajnikovi hiši na Državnih cestih, ukradene iz stanovanja rjave sušene hlače v vrednosti 1500 K. Istega dne je bilo Francu Rozmanu, ko je bil na delu pri Kresniku odnešeno gotovino 376 K iz mašnih knjizic, katere je pustil

ležati na Kresnikovem vrtu, kjer je delal. Kritičnega dne je bila videna v hiši kjer Mohorko stanuje 47letna delavica Marija Meglič iz Pobrežja, ki je delamrzna in že 7krat predkaznovana. — Osumljena je, da je izvršila obe tatvine. Meglič je bila kljub tajeju obsojena na 2 meseca težke ječe.

Nahujskana razbihača.

Pošestniški sin Jožef Breznik in delavca Karl Zavernik in Jožef Ramer vsi iz Močne, okraj Maribor, so bili pred senatom obtoženi radi hudodelstva javnega nasilstva. — Zakonska Mihael in Apolonija Irgolič, žetlarja v Močni, živita v sovrastvu z Jožefom Ranarjem radi nekih pravi. Ranar se je zato hotel maščevati nad Irgoličem. Nahujskal je Breznika in Zavernika, da naj nekaj prizadene zakonca Irgolič. Vsled tega napeljevanja sta razbila v noči na 20. novembra l. l. Irgoliču hlevne duri. V noči na 22. novembra pa sta porušila del stene hleva v širokosti 3 m in v višini 2 m, tako da je hlev sedaj brez ene stene ter popolnoma neporabljiv. Breznik in Zavernik priznata, da sta porušila steno, tajita pa, da bi razbila hlevne duri. Sodišče je obsodilo vse tri radi prestopka zoper varnost tuje lastnine in sicer Breznika na 14 dni, Zavernika na 10 dni, Ranarja pa na 3 tedne zapore.

Iz življenja in sveta.

Bogati berači.

V Cataniji v Italiji je policija preiskala stanovanje tamošnjih beračev. Pri enem izmed njih je našla hranilno knjizico, glasečo se na 81.000 lir; ugotovljeno je nadalje, da je ta bogati prosjak dal svojim trem hčerkam po 27.000 lir. Pri nekem drugem pa je odkrila, da poseduje pod drugim imenom deset hiš v mestu. Oba berača-bogataša sta se še do zadnjega dne nastavljala po ulicah in nadlegovala ljudi v hišah. Zavidanja vredna revščina!

Wilson in Čehoslovaki.

Neki češki list poroča, da je na Českoslovaškem 113 prostorov imenovanh po Wilsonovem imenu in sicer: 38 mestnih delov, 27 trgov, 26 ulic, 6 parkov, 4 obrežja, 3 mostovi, 2 gori, 1 cesta, skala, gozd, vas in lipa svobode. Prezident Masaryk je dal vse te prostore fotografirati in zirati v krasno opremljenem albumu, ki ga je izročil Wilsonu českoslov. minister dr. Šrobar, ko se je mudil v Ameriki. Wilson se je zelo razveselil prezidentovega darila, ki ga je neprestano spominjalo hvaležnosti naroda, kateri nikoli ne pozabi njegovega imena.

Moderni plesi.

Java, Blues, Samba. — One step zginjuje. — Foxtrot se še pleše. — Pomlačenje starega valčka.

Nova plesna sezona je že v polnem teku. Dan na dan so zabave, plesni venčki in redute in na njih se pleše in zopet pleše. Kaj se to leto pravzaprav pleše? Kakor vsako leto, tako ima tudi sedanje svoje novosti. Vsaka sezona ima svoj nov ali nekoliko novih plesov.

Ako hočemo podati kratko sliko v modernih plesih, ni merodajno samo to, kar se pleše nekaj časa v kakšnem klubu ali na kakšni zabavi, ampak to, kar pride k nam iz velikih plesnih salonov internacionalnega sveta. Tu bomo videli in spremljajočo godbo, kakoršne nam tu noben plesni učitelj in tudi pri najbolji volji ne more pokazati.

Zanimivo je, da je sedaj na Nemškem jako v modi takozvani »Java«, katerega godba izvira iz neke francoske pesnice, katero vsak pobalin v Parizu po cesti žvižga. Ta pies je v 2/4 nem taktu prišel iz Berlina v Nizozemsko, kjer je tudi jako priljubljen, a ni se mu še posrečilo, da bi prešel preko kanala La Manche na Anglesko, kjer je še goolovo popolnoma nepoznan.

Angleška in Amerika so pa za to iznesle novo plesno senzacijo in to je ples »Blues«, o katerem je še nedavno pisal »Daily Express«. Ta list je odkrito pisal: Blues triumfira — foxtrot je mrtev. To je jako neusmiljena obsodba za ta ples, kateri je skozi več let navduševal mladino po vseh plesnih dvoranah sveta. — Ameriške »dancice«, katere imajo smisel za ritem, so prave izumiteljice tega plesa, ki je bil od začetka samo ime za neko vrsto glazbe. Pozneje so v Londonu in Newyorku amaterski plesalci predelali ta ples za družbo, dokler se ni pomalem tako razvil in uvoščil, da ga je Imperial Society of Dances-Teacher na velikem Londonskem kongresu opremil z žigom salonske sposobnosti in ga tako uvedel v salone in društva. Ples je jako mamljiv, kadar ga plešejo vitke hčerke Abiona pri lahki glasi in v počasnejšem taktu. Godba je pri tem plesu za eno četrtino počasnejša kakor pri foxtrotu.

Pa vlike triumfu »Bluesa« še foxtrot po Angleškem vedno živi svoje staro življenje in se pleše kakor poprej, in je še vedno suvereni vladar v večini hotelov in v oddaljenem svetu. To dolgo življenje ima zahvaliti edino svoji jednostavnosti v koraku in v kretnjah, a razum tega tudi popularnemu ritmu.

Tango, za katerega se je mislilo, da je že izumrl, se pleše več, kakor kdaj poprej. Ta novi impuls ima zahvaliti temur, ker so njegove slike popolnoma ponostavljene, pa je radi tega še vedno priljubljen ples ljudem, kateri imajo kolikaj smisla za glazbo. Na Angleškem ni bil Tango nikdar popularen, ker ne odgovarja temperamentu Anglosasa.

One-step je gotovo popolnoma propadel kakor večina poveljnih plesov, s katerimi se je pojavil.

Stari, zelo stari valček se je spet pomladil in si dobiva vedno več zanimanja. Njega zopet plešejo, naravno ne premmogo in v nekoliko hitrejšem tempu kakor njegovega bližanca boston.

Razum »Java« je obdarila Francoska plesne dvorane še z enim plesom, takozvanim »La Gamba«. Pravzaprav so dve »Gambie«: El Negrito in Le Frisco. Prvi se pleše bolj odprto. Glazba je pisana v dvočetrtinskem taktu.

Zakonsko življenje nekdanj in sedaj.

(Po spisu Henria d'Almérás). (Nadaljevanje. — Glej »Narodni list« z dne 31. januarja il.)

Prepovedan je bil zakon med bližnjimi sorodniki, zlasti z ženino sestro (dokler žena živi), z bratovo vdovo (če je zapustil otroke); toda zakon levirata je nalagal svaku dolžnost, da si vzame svakinjo za ženo, če je njen mož umrl brez otrok. Ako se je svak zoperstavljal, ga je lahko dotična ženska zatožila pri svetu starejšin; smela mu je tudi pljuniti v obraz in vzeti sandale z nog, kar je pomenilo, da je bil onečaščen in osramočen za vse življenje.

Kakorkoli so Mojzesove postavbe dajale ženam zelo razsežne pravice, so jih v slučaju prestopkov kaznovala na najstrožji način. Mladi zakonski mož je lahko peljal svoj ženo pred starešinski svet, če je dvomil o njeni nedolžnosti. Ako so jo spoznali za krivo, tedaj je bila pred pragon svojega očeta kamenjana. Videli bomo, kako so kaznovali zakonsko nezvestobo.

Mnogoženstvo je bilo boljbolj omejevano in na njegovo mesto je stopilo enoženstvo. Ob tem času je kralj Salomon napravil ...

VESELJE IN ZADOVOLJSTVO

sije z obraza vsake gospodinjje, ko vidi snežno-belo perilo. Z lahkoto in malo denarja doseže to, ako kupuje vedno le

milo „GAZELA“

katerega se dobi v vsaki trgovini!

Darujte za „Sklad otroške bolnice“ v Mariboru.

Ustanovil je hareme, ki je po številu lepotic tekmoval s haremi egiptovskih in asirskih vladarjev. Do tistega časa si ni drznil miče v Izraelu imeti 700 žena in 300 priležnic, Tirank, Moabitk, Armenk, došlih z vsih strani Jutrovega; ene so bile ko mleko, druge črne kakor eben, vse pa izbrane lepoticice. Vsaka izmed teh žena je prinašala v hareme svoje verske nazore; če se jim je hotel Salamon prikupiti, je moral tudi on malikovati. Umrli je napol blazen. Tako ga je pekla vest, da je s svojo pokoro bolj koristil odpravi mnogoženstva nego dve ali tri sto moralnih knjig. V dobi, ko je začel Jezus oznanjati v Palestini novo vero, je prevladovalo enoženstvo.

Očiščenje zakonskega življenja se je izvršilo v narodu, ki je bil izredno nardarjen in ki se je povsod, kjer se je naselil, odlikoval po čistejšem življenju in plemenitejših idealih.

Arijskim narodom gre zasluga, da so povečali očetovsko avtoriteto, ustanovili patrijarhalno obitelj, naložili ženam dolžnost zakonske zvestobe; da so se nadalje bojevali zoper surovo malikovanje, ki je vzbujalo in razdraževalo strasti.

Najbolj je ta zmaga nad žensko močjo, zmaga duha nad telesom, zmaga nove civilizacije v podobi enem najslavnejših mitov starega veka: v zmagi Oedipa nad Sfingo z žensko glavjo in prsi in s telesom zveri; prav tako je polnost zastavljala človeka na njegovi poti k napredku in svetlobi.

Ako se je mnogoženstvo ohranilo pri manj civiliziranih, zaostalih narodih, tedaj ni čudno, da ga nahajamo še danes v mohamedanskem svetu.

»Vstopite v zakon«, pravi Koran, »če se vam zahoče, z dvema, tremi ali največ štirimi ženami. Ako pa se bojite, da jih ne boste mogli prehraniti, si poročite le eno.« (Poglavje IV.)

Vendar pa moramo povdariti, da je Koran veliko bolj nego surova verstva, ki so vladala pred Mohamedom, naklonjen ženskam. Pred Mohamedom so z ženskami ravnali kakor s sužnji; niso imela niti najpreprostejših državljskih pravic, niso smele dobiti dedščin, celo neumrljivost duše so jim odrekli. Ni bilo zakona, ki bi zabranjeval krvoskrumstvo. Mlade deklice so žrtvovali malikom kakor manj vredne žrtve.

Koran sicer še ne daje ženi pravega mesta, ne priznava ji, da bi bila enakovredna in resnična tovarišica svojega moža — menda zato ne, ker po takratnih običajih to ni bilo dovoljeno. Vendar pa je prerok dejal »Častite telesa, ki so vas nosila!« in je pristavil: »Nebesa so pri materinih nogah.«

Ko je nekega dne sedel pred vratni svoje hiše, se mu je približala neka starica in ga je vprašala, ali se lahko nadeja, da bo prišla v nebese. »Stare žene«, je odvrnil prerok smehljaje, »ne vstopijo v edenske vrtove«. Ko pa je videl njeno globoko žalost, je dejal: »Ne, nebese niso ustvarjena za stare žene, zakaj Bog jih pred vstopom v Eden izpremeni v mlade, lepe deklice. (Arabsko izročilo.)

Mohamed je vrnil zakonu njegov verski in državljanski značaj. Uredil je razporoko, prepovedal krvoskrumstvo in da bi od te pregrehe kar najbolj odvrnil one, ki so jo zagovarjali, je postavil krvoskrumstvo v isto vrsto z bratomorijstvom. »Eva«, je pravil, »je rodila Kajna (Kabila) in eno hčerko, potem pa Abela (Habila) in eno hčerko. Adam je pozneje zaukazal Abelu, da si vzame Kajnovo sestro. Ker pa se ta ni hotel ločiti od sestri, ki jo je ljubil, je ubil svojega brata.«

Harem bi imel biti po Mohamedovem mnenju nekako žensko zavetišče, nikakor pa ne ječa; tu je žena mogla imeti vse one pravice, ki jih v selamluku — moževem delu hiše — ni smela uživati.

Francozinja bi ne izgubila mnogo, če bi se rodila v muslimanski deželi. Arabske in turške žene imajo pravice, ki jih naše žene nimajo. Njihova dota je dobro zavarovana pred moževim zapraviljivostjo. Zakon o razporoki se glasi v njeno korist. Te navidezne žrtve se smatrajo za srečne. Harem jih oprošča marsikaterega zakonskega bremena in jim daje možnost brezskrbnega in veseliga življenja. Medtem ko morajo moške izvrševati poklicno delo in opravljati celo hišna opravila, sede žene v udobnem haremu, pijejo izvrstno kavo, jedo vsakovrstne slaščice, obiskujejo mošje in kopalnice, kramljajo s prijateljicami in se bavijo pol dneva s toaletto. Od njih zahtevajo zolci eno: biti morajo zveste, to so pa čimdalje manj.

Arabski pregovor pravi, da Kristjani

zapravljajo svoj denar v tožbah, židje ob Veliki noči, muslimani pa, ko se možijo. Njih svatbe so v resnici zelo pompozne in potratne.

Zeninov prijatelj, ki ima podobno vlogo kakor pri nas starejšina, ima pripraviti za gostijo vse, kar je treba. Osem dni pred poroko mora biti nevesta popolnoma zagrnjena. Zvečer pred ženitovanjem gre v kopel; tu jo namažejo z različnimi dišavami, nje nohte, dlani, pete, stopale in lase pa pobarvajo z riavožolitim praškom. Iz kopelji prihaja z velikim pompom in se vrača v očetovo hišo. Pred njo nosijo sveče in plamenice, godca pa udarjajo v bobne in cimbele.

Na poročni dan pride vodja svatov v dom nevestinega očeta v spremstvu svatov in godcev. Čez eno uro mu dajo nevesto, ki je skrbno zagrnjena, da je ni spoznati. Nevesto posade na konja ali pa na voz in jo vodijo v ženino hišo. Spremljajo jo očetove žene, služinčad in dojlja. V nekaterih mestih, na pr. v Carigradu, sem videl, da je ob strani neveste korakal sluga z izdrtnim mečem v roki. Sorodniki in svatje stopajo zadaj, oblečeni res po svatovski, ob koncu spreveda pa peljejo balo.

Pri duriji ženinove hiše, ki bo od danes njen dom, stopi nevesta s konja ali z voza in jo izroče ženinu, ki jo odpelje v prostore, kateri so določeni za žene. Navadno jo ob tej priliki prvič vidi, zakaj zakoni se sklepajo po rodbinskih ali premoženjskih razmerah in so često ravno zaradi tega srečnejši nego zakoni, ki jih je sklenila naglo se izhlapevajoča poltna strast.

Zvečer se gostijo, pojo in plešejo. V Alžiru je slišati po noči nekake žalostne in zategnjene vzklike. To je arabska gostija, na kateri mora stara žena skovikati kakor sova. Čudno je, kakšni glasovi prihajajo pri tem izraževanju veselja iz njenega grla!

Naj navedem še nekatere zanimive podrobnosti o ženitovanjskih običajih berberskih židov.

Iztočni židje stopajo v zakon prav zgodaj; deklice okoli 12, fantje okoli 18. leta. Ko je zaroka sklenjena, se zbero sorodniki in prijatelji, da preberejo pogodbo. Takoj nato oba zaročenca vržeta na pod glineni pisker. Čim več črepij nastane, več srečo ju čaka. Rabin

ju blagoslovi in jima da piti iz skodelice posvečenega vina, iz katere je najprej poskusil sam. Nato se zaročenca vrmeta domov, in ne smeta osem dni nikamor iz hiše.

Večer pred poroko se nevesta koplje v mrzli vodi, okoli nje pa njene znanke pojo in plešejo. Naslednje jutro se zopet začne ob prepevanju in plesu; tedaj oblačijo nevesto. Na glavi ji napravijo visoko frizuro in plepetejo lase z zlatimi nitkami in z dragulji. Običejejo jo v dolgo belo obleko s kratkimi rokavi in s srebrnim pasom, ki je podoben ženinovemu pasu zlate barve.

Poročni blagoslov dajejo najpogosteje na vrhu, tik hiše. Ženina in nevesto uvedejo ob prepevanju svatov: **Bodi blagoslovljen, ki prihaja!** Nevesta se zavrti trikrat okoli ženina, ženin pa okoli neveste. Nato si podata roke, stariši pa jima trosijo na pot žitna zrna, včasih tudi srebrni novci, ponavljajoč svetopišemske besede: **Rastite in množite se!**

Zaročenca se postavita na določeno mesto; nevesta stoji na desni. Oba sta obrnjena proti jugu. Rabin vzame med prste enega izmed koncev taleda, tkanine, ki jo nosi ženin na vratu in ga položi na nevestino glavo. Nato vzame čašo vina, blagoslovi, poskusi in da poskusiti zaročencema. Potlej sname zaročna prstana z njunih prstov, vpraša, ali sta iz pravega zlata in ju natakne na drugi prst leve roke. Nato čita poročno pogodbo, vzame zopet čašo vina in da piti poročencema. Potem se čaša razbije v spomin na razdejanje Jeruzalema.

Ženitovanjska pojedina se začne z dolgo molitvijo, ki jo vodi ženin, a drugi mu odgovarjajo. Pečena kura in surova jajca kot emblema rodovitnosti se postavita pred ženo. Nji najprej postreže ženin, nato pa gostje zgrabijo kuro in se pulijo za njene kose, dočim mlada žena zalučki jajce ljudem v obraz, kar pomeni, da jim želi srečo.

Po pojedini se začenja svatovski ples s zelo čednimi gibi. Moške z ene, žene z druge strani se drže za roke, tvorijo dvoje skupin, ki se med petjem in vriskom izmenjujejo kakor pri kvadrilih. Osem dni po poroki morata biti zakonca popolnoma osamljena in ne smeta zapustiti hiše.

(Da lje prihodnjč)

Mala oznanila.

Enonadstrepna hiša z vrhom, električno razsvetljavo, vodovodom in prostim stanovanjem na periferiji mesta Maribor za Din 175.000 na prodaj. Pojasnila: Meljska cesta št. 1, v Argovini čevljev. 327 2-1

Specijalni moderni damski šesalni salona friziranje dam, negovanje obraza in rok, masaža in parna kopelj obraza, barvanje las, izdelovanje vsako vrstnih lasničarskih del. Postrožba pod vodstvom g. Maly prvovrstna. Abenma v in izven salona se sprejemajo. Posebni vhod skozi vežo. Obisku se priporoča Fran Novak, brivec-frisor, Aleksandrova cesta št. 22. 2623 59-25

Trgovska hiša v Mariboru na zelo ugodnem prostoru na prodaj. Pojasnila pri upravitelju A. Skasa, Maribor, Krekova ulica 16, in pri lastniku Robert Stöhr, St. Pölten, Schießstättpromenade 3, Österreich. 312 10-3

PREMOG iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja "Slovenska premogokopna družba" z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1/I. 290

Dve prazni sobi, ali eno veliko z predsobo, išče mlad solidan trgovec, za takoj ali pozneje. Parket in elektr. pogoj! Ponudbe prosim na upravo pod "Lep stan". 314 3-3

4 litre dobrega mleka na dan želi dobivati na dom rodbina v Mariboru. Iz snažne kmečke hiše. Kje, se izve v upravi "Tabora". 3-3

Moderno in higijensko uredjeni brievski saloni Fr. Novak, Aleksandrova cesta 23, se cenj. občinstvu priporočajo, prvovrstna postrožba, gg. gostom in abonentom na razpolago predalnik za lastne brievne orodje. Uradnikom in podaradnikom v predplačilu popust. 2622 50-25

Prodaj dobro ohranjeno kolo s pomožnimi motorjem D. K. W. po ugodni ceni. Naslov v upravi. 2-2

Iščem **nemško gospodično** k 5 in 9 letnim fantom, katera bi lahko pomagala otrokom v učenju srbsčine. Ponudbe z navedbo plače na EMANUELA STEIN, Alibunar, Banat. 326 3-1

P U H in 2414 **perje** po niskih cenah vedno v zalogi pri tvrdki **K. Worsche, Maribor** Gosposka ulica 10

Pristopajte k Jugoslovnski Matici.

LEPE ZOBE ima le, kdor rabi **ITO - kremo!** 2671

PISARNIŠKA DELA
vseh vrst sprejme reduciran, zanesljiv uradnik na domu urejuje vse izvensodne in daje informacije v vseh sodnih zadevah.
Delo točno, zanesljivo in pod jako ugodnimi pogoji!
Cenjene dopise pod "Gospodarska pisarna" Maribor I, 325 poštini predal št. 10. 3-1

Najugodnejši nakup **modnega in galanterijskega blaga**
Jakob Lah - Maribor - Glavni trg 2 103

Podpirajte slovenske tvrdke!

VILIM PICK
Maribor
Tel. 334 Aleksandrova cesta 26 Tel. 334
ponuja ra.no
tekstilno in manufakturno blago
po najnižjih cenah. 208
Prodaja na veliko le za trgovce.

Izšel je ročni **Zemljevid slov. ozemlja**
v merilu 1:600.000, priredil zavestelj učiteljskega Matija Pirca, risal učitelj Slavoj Dimnik, tisk litografija in založba Mariborske tiskarne d. d. Maribor. Zemljevid je izvršen v štirih barvah in obsega vse ozemlje, na katerem bivajo Slovenci, ter je na, menjen predvsem šolski mladini. Cena Din 10.—
Naročuje se pri **Mariborski tiskarni d. d.**

Naročam DNEVNIK „TABOR“
Ime:
poklic:
kraj:
pošta:
Priložite poštno položnico, da pošljem naročnino
V dne 1923.
lastnoročni podpis.
Izreži in nalepi na dopisnico, katero naslovi: „TABOR“, Maribor.